

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostního managementu

Katedra soukromého práva

Práva a povinnosti společníků v s.r.o.

Diplomová práce

Rights and obligations of partners in s.r.o.

Master thesis

VEDOUCÍ PRÁCE

JUDr. Aleš ZPĚVÁK, Ph.D.

AUTOR PRÁCE

Bc. Michaela VÁLKOVÁ

PRAHA

2024

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Milencích, dne 13. 3. 2024

Bc. Michaela VÁLKOVÁ

ANOTACE

Diplomová práce se zabývá problematikou práv a povinností společníků ve společnosti s ručením omezeným. V úvodních částech věnuje pozornost především právní úpravě v této oblasti, vymezuje základní pojmy, které jsou důležité k pochopení fungování této společnosti, a také zmiňuje i jiné druhy společností. Těžištěm práce je však analýza jednotlivých práv a povinností společníků ve společnosti s ručením omezeným a jejich zakotvení v platné právní úpravě, přičemž operuje také s příslušnou judikaturou. Neopomíjí se zde ani další práva a povinnosti, která lze společníkům přiznat či odebrat nad rámec zákonné úpravy, a to především prostřednictvím společenské smlouvy či jiných dohod mezi společníky. Práce se věnuje i exkurzu do německé právní úpravy tohoto tématu.

KLÍČOVÁ SLOVA

práva a povinnosti společníků * společnost s ručením omezeným * společník
* kapitálová společnost * česká právní úprava * německá právní úprava

ANNOTATION

The master thesis deals with the issue of the rights and obligations of partners in a limited liability company. In the introductory parts it pays attention to the legal regulation in this area, defines the basic concepts important to understand the functioning of this company and also mentions other types of companies. However, the focus of the work is on the analysis of the individual rights and obligations of shareholders in the limited liability company and their anchoring in the applicable legislation, while also dealing with the relevant case law. It does not neglect other rights and obligations that can be granted or withdrawn from the shareholders beyond the scope of the statutory regulation, especially through the articles of association or other agreements between the shareholders. The thesis also includes an excursus into the German legislation of this topic.

KEYWORDS

rights and obligations of partners * limited liability company * partner * capital corporation * Czech legislation * German legislation

Obsah

Úvod.....	6
1. Stručný vývoj obchodního práva a historie právní úpravy obchodních korporací se zaměřením na společnost s ručením omezeným	8
2. Společnost s ručením omezeným	14
2.1. Založení, vznik a zánik společnosti	16
2.2. Společník	20
2.3. Orgány společnosti.....	21
2.4. Podíl společníka a kmenový list.....	23
3. Práva a povinnosti společníků	26
3.1. Práva společníků.....	28
3.1.1. <i>Právo podílet se na řízení společnosti</i>	28
3.1.2. <i>Právo na podíl na zisku a jiných vlastních zdrojích</i>	31
3.1.3. <i>Právo na vypořádací podíl</i>	33
3.1.4. <i>Právo na podíl na likvidačním zůstatku</i>	34
3.1.5. <i>Právo na informace</i>	35
3.1.6. <i>Právo podat společnickou žalobu</i>	37
3.1.7. <i>Právo domáhat se neplatnosti usnesení valné hromady</i>	39
3.1.8. <i>Právo na náhradu reflexní škody</i>	41
3.1.9. <i>Menšinová práva</i>	43
3.2. Povinnosti společníků.....	43
3.2.1. <i>Vkladová povinnost</i>	44
3.2.2. <i>Povinnost loajality</i>	47
3.2.3. <i>Ručitelská povinnost</i>	48
3.2.4. <i>Příplatková povinnost</i>	50
3.2.5. <i>Povinnost odevzdat kmenový list</i>	52
3.2.6. <i>Povinnost respektování usnesení valné hromady</i>	55
3.2.7. <i>Povinnost oznamovat změny údajů evidovaných v seznamu společníků</i>	56

3.2.8. Povinnost dodržovat zákaz konkurence.....	57
4. Exkurz do německé právní úpravy	58
Závěr	65
Seznam použité literatury	68
Seznam použitých zkratek	73

Úvod

Tématem mé diplomové práce jsou práva a povinnosti společníků v s.r.o. Společnost s ručením omezeným je v České republice nejrozšířenější formou obchodní společnosti. Její obliba pramení z relativně jednoduché administrativy, nízkého základního kapitálu a omezeného ručení společníků. Společníci společnosti s ručením omezeným jsou jejími vlastníky a zároveň i jejími účastníky. Mají tedy řadu práv a povinností, které jsou zakotveny v právních předpisech.

Vzhledem k obsáhlosti materie práv a povinností společníků společnosti s ručením omezeným není záměrem této diplomové práce věnovat se všem existujícím právům a povinnostem a vytvořit tak jejich komplexní přehled. Přesto si, ale práce klade za cíl identifikovat alespoň některá z nich a v rámci možnosti a rozsahu práce je nastínit. Hlavním cílem této diplomové práce je tedy ucelená analýza práv a povinností společníků společnosti s ručením omezeným v České republice. Analýza je provedena s ohledem na relevantní právní úpravu a judikaturu. Práce je tedy zpracována metodou deskripce a analýzy. Přičemž jsou v práci využity poznatky z odborné literatury, judikatury a právních předpisů (i těch zahraničních). Diplomová práce především vychází z podstatných ustanovení zákona o obchodních korporacích, občanského zákona a významné judikatury Nejvyššího soudu.

Práce se zaměřuje nejen na práva a povinnosti společníků, ale také na pojem společnosti s ručením omezeným. Vymezuje její vznik a zánik a soustředí se na důležité pojmy k pochopení fungování společnosti. Krátká část je věnována i exkurzu do německé právní úpravy společnosti s ručením omezeným spolu se stručnou analýzou práv a povinností společníků GmbH, tedy německé společnosti s ručením omezeným.

K shora vymezenému zaměření práci odpovídá i její struktura. Práce je rozdělena do čtyř částí. První část se věnuje stručnému historickému vývoji obchodního práva. Počínaje obdobím starověku, přes středověk a dále se zaměřuje na rozvoj obchodního práva v Evropě v obdobích 17., 18. a 19. století, především tedy ve Francii, která byla vzorem pro ostatní státy v oblasti vytvoření zákoníků a kodexů. Součástí této kapitoly je i popsání vývoje obchodního práva v českých

zemích, a to od vzniku moderního obchodního práva v 19. století. V kapitole se však nachází i popis obchodního práva po vzniku Československa, nastíněné je zde i období komunismu až po současnou právní úpravu této problematiky. Kapitola je napříč provázána i historií právní úpravy obchodních korporací se zaměřením na společnosti s ručením omezeným, včetně obchodního zákoníku, který předcházal nynější právní úpravě obchodních korporací.

Druhá kapitola přibližuje pojem společnost s ručením omezeným jako obchodní společnost. Jsou zde popsány základní znaky této právní formy, se zaměřením na vznik a zánik společnosti. Zde jsou vyčleněny základní pojmy důležité pro pochopení práv a povinností společníků ve společnosti s ručením omezeným. Také pojednává o postavení společníka na valné hromadě a vymezuje orgány společnosti.

Třetí kapitola analyzuje samotná práva a povinnosti společníků. Jsou v ní nastíněny různé pohledy a možnosti rozdělení práv a povinností společníků od autorů odborné literatury. Kapitola je soustředěna především na zákonná práva a povinnosti společníků, ale jsou zde uvedeny i některá jiná, která zákon společníkům umožňuje na základě ujednání ve společenské smlouvě.

Poslední čtvrtá část je věnována exkurzu do německé právní úpravy společnosti s ručením omezeným. Kapitola popisuje německou společnost s ručením omezeným jako takovou od jejího vzniku, po důležitá ujednání ve společenské smlouvě a stanovách, po výši základního kapitálu společníků. Analyzuje zákon o společnosti s ručením omezeným (německy Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung) a pojednává o právech a povinnostech společníků v německé společnosti plynoucí z tohoto zákona.

Závěr práce shrnuje poznatky dané problematiky a vyhodnocuje určité srovnání české právní úpravy s německou.

Práce by měla poskytnout ucelený přehled o právní úpravě práv a povinností společníků společnosti s ručením omezeným v České republice. Měla by být přínosná pro studenty, odborníky i širokou veřejnost.

Diplomová práce vychází ze stavu právní úpravy platné ke dni 13. března 2024.

1. Stručný vývoj obchodního práva a historie právní úpravy obchodních korporací se zaměřením na společnost s ručením omezeným

Obchodní právo je soubor právních norem, které upravují obchodní a majetkové vztahy vznikající v souvislosti s podnikáním. Původně se právo v tomto odvětví vyvíjelo na základě obecných obchodních zvyklostí a smluvních dohod mezi obchodními partnery. Právní ochrana byla spíše omezená a neexistovala jednotná právní úprava pro všechny typy obchodních společností. Avšak v průběhu času, s rozvojem obchodních vztahů a globalizací obchodu, se právní úprava stávala stále důležitější. Bylo tak nutné vytvořit jednotný, spravedlivý a transparentní rámec pro obchodní společnosti, který by chránil práva a zájmy všech zúčastněných stran.

Historie obchodního práva sahá až do starověku. Už ve starověkých civilizacích jako byly Babylónie nebo Fénicie, existovaly určité právní normy, které řešily obchodní záležitosti. Zásadní rozvoj obchodního práva však nastal ve středověku. Je důležité zdůraznit, že rozvoj obchodního práva byl vždy podmíněn určitým vývojem trhu. V této době se začaly vyvíjet obchodní města, jako byly Benátky, Janov, Pisa, hlavně kvůli ekonomickým poměrům a přístupnosti k dalším ekonomicky významným oblastem mimo Evropu napříč středomořím. Tato města se tedy řadila do nejvyspělejších oblastí Evropy a byla nazývána jako tzv. námořní republiky. V tomto období vznikaly nové právní instituce, jako jsou například obchodní společnosti, obchodní ceniny nebo směnky. Tyto instituce umožnily obchodníkům podnikat na větší vzdálenosti a ve větším měřítku. Další rozmach obchodního práva nastal v 17. a 18. století ve Francii, kdy největších úspěchů bylo dosaženo za vlády Ludvíka XIV. Ten prováděl řadu ekonomických reforem, které neměly sloužit k dobru obchodníkům, ale měly zajistit přísun financí státu. Klíčové je zde nařízení z roku 1673, neboli „*Edikt krále sloužící k řízení obchodu pro obchodníky ve velkém i v malém*“, na který navazoval Francouzský obchodní zákoník z roku 1807 (Code de commerce). Počátek 19. století přinesl významný zlom ve vývoji práva, a to včetně obchodního. V řadě států tehdy vznikly zákoníky neboli kodexy, které většinou platí dodnes. Nejznámějším příkladem je Francie, kde v letech 1804 – 1811 vzniklo pět zákoníků: občanský zákoník, trestní zákoník,

procesní řády civilní a trestní, již zmiňovaný obchodní zákoník. Zákoníky, které se tvořily i jinde v Evropě, vznikaly často pod vlivem Francie.¹

Jak tomu bylo v českých zemích? Vývoj obchodního práva v českých zemích měl několik specifíků. V souvislosti s modernizací právního systému vznikalo obchodní právo oddělením od občanského práva až v 19. století. Avšak jeho počátky jsou bezesporu starší a sahají do středověku. Je důležité si opět připomenout, že rozvoj obchodního práva byl vždy spjat s rozvojem obchodu a vytvářením jednotného trhu. V českých zemích tomu nebylo jinak. Ve středověku a raném novověku bylo úspěšné vytváření jednotného trhu zejména ve vyspělých regionech Evropy, tam však české země nepatřily (s výjimkou doby vlády Karla IV, kdy české země dosahovaly úrovně vyspělé Evropy).²

Za součást obchodního práva lze chápat směnečné právo, které upravuje vydávání a oběh směnek. Se vznikem peněžního hospodářství se směnka stala důležitým nástrojem pro uskutečňování obchodních transakcí. Směnečné právo v našich zemích získalo zákonnou formu v roce 1651, kdy městská rada ve Slezsku, ve městě Vratislav vydala směnečný řád.³

Moderní obchodní právo v českých zemích vzniklo až v 19. století, kdy platilo právo pro habsburské státy (Rakousko). Na rakouské obchodní a směnečné právo měl významný vliv vývoj práv a obchodu v Německu, protože západní části Rakouska byly v letech 1815 – 1866 součástí Německého spolku. Vznikl Všeobecný obchodní zákoník č. 1/1863 říšského zákoníku, který byl základem obchodního práva v Rakousku, platil tedy i na území českých zemí. Výrazně se rozvíjely i obchodní společnosti jako takové, přestože byly v Rakousku považovány za novinku.⁴ Rakousko-Uhersko ve snaze vyrovnat se vyspělému Německu přijalo zákon č. 58/1906 ř. z., o společnosti s ručením omezeným. Tento zákon měl 8 hlav a 127 paragrafů. Cílem zákona bylo vytvoření takové společnosti, která by představovala přednosti akciových i osobních společností.

¹ ROZEHNAL, Aleš; BŘEZINOVÁ, Hana; DITTRICH, Michal; HORÁČEK, Tomáš; LOCHMANOVÁ, Ludmila a další. *Obchodní právo*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014, s. 28. ISBN 978-80-7380-524-1.

² Tamtéž, s. 30.

³ SCHELLEOVÁ, Ilona a SCHELLE, Karel. K 230. výročí kodifikace směnečného práva. Online. *MUNI Journals*. 1993. Dostupné z: <https://journals.muni.cz/cpvp/article/view/10454>. [cit. 2024-01-30].

⁴ ROZEHNAL, Aleš; BŘEZINOVÁ, Hana; DITTRICH, Michal; HORÁČEK, Tomáš; LOCHMANOVÁ, Ludmila a další. *Obchodní právo*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014, s. 32. ISBN 978-80-7380-524-1.

Společnost s ručením omezením tak bylo možné v českých zemích založit od roku 1906.⁵

Po vzniku Československa zůstalo bez větších změn zachováno obchodní právo i občanské právo. Základem zůstal Všeobecný obchodní zákoník č. 1 z roku 1863 a na Slovensku pak nadále platil zákonný čl. 37 z roku 1875. Z důvodu, že v Československu panovaly zásadní rozdíly v právu na západě a východě republiky, bylo nutné připravit sjednocení zákonů. To se v době meziválečného Československa v letech 1918 – 1939 povedlo jen zčásti. Nejčastěji se zasahovalo do slovenské právní úpravy, kde se například v roce 1920 zavedly společnosti s ručením omezeným. V období druhé světové války a nacistické okupace reálně nešlo dosáhnout úspěchu a zisku v podnikání, proto obchodní právo ztrácelo smysl. Bylo tomu tak kvůli zabránění majetku Židům, ale i mnozí Češi byly ekonomicky diskriminováni, či dokonce vyhnáni z mnoha regionů.⁶

V únoru 1948 nastal nový komunistický režim, který socializoval ekonomiku. Obchodní právo spojené se soukromými účely podnikatelů ztratilo smysl, protože vznikala Jednotná zemědělská družstva, která v podstatě představovala vyvlastnění a znárodňování pozemkového majetku členů.⁷ V roce 1950 vstoupil v platnost zákon č. 141/1950 Sb., občanský zákoník, který rušil všechny společnosti s ručením omezeným. Tím v následujících letech (od roku 1951 až do roku 1991) na území Československa nebylo možné, aby se zakládaly, nebo vůbec společnosti s ručením omezeným existovaly.⁸

V době socialistické ideologie k roku 1964 v oblasti obchodního práva dominovalo hospodářské právo, které bylo obsaženo v samostatném zákoně.⁹ Snaha přeměnit soukromé obchodní právo na právo hospodářské, tedy dala vzniknout

⁵ RABAN, Přemysl; ANDERLOVÁ, Silvie; BALVÍNOVÁ, Helena; BĀNYAIOVÁ, Alena; BRADA, Jakub a další. *Obchodní právo*. Brno: Václav Klemm - Vydavatelství a nakladatelství, 2020, s. 213. ISBN 978-80-87713-19-8.

⁶ ROZEHNAL, Aleš; BŘEZINOVÁ, Hana; DITTRICH, Michal; HORÁČEK, Tomáš; LOCHMANOVÁ, Ludmila a další. *Obchodní právo*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014, s. 34. ISBN 978-80-7380-524-1.

⁷ Tamtéž, s. 36.

⁸ RABAN, Přemysl; ANDERLOVÁ, Silvie; BALVÍNOVÁ, Helena; BĀNYAIOVÁ, Alena; BRADA, Jakub a další. *Obchodní právo*. Brno: Václav Klemm - Vydavatelství a nakladatelství, 2020, s. 213. ISBN 978-80-87713-19-8.

⁹ HEJDA, Jan; FINGER, Libor; PROSSER, Martin; SVOBODOVÁ, Nina a VANĚČKOVÁ, Veronika. *Společnost s ručením omezeným*. 2. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2020, s. 14. ISBN 978-80-7554-268-7.

hospodářskému zákoníku.¹⁰ Zákon č. 109/1964 Sb., hospodářský zákoník, upravoval vztahy vznikající při podnikatelské činnosti právnických osob a fyzických osob oprávněných k této činnosti. Obsahoval také např. problematiku státního vlastnictví a vymezoval některé obchodní společnosti.¹¹ Hospodářský zákoník byl v roce 1989 novelizován zákonem č. 103/1990 Sb., zákon, kterým se mění a doplňuje hospodářský zákoník. Přičemž tato právní úprava měla za cíl obnovit možnost zakládání společností s ručením omezeným.¹² Hospodářský zákoník byl zrušen k 1. 1. 1992 a byl nahrazen Obchodním zákoníkem, který ke stejnému datu nabyl účinnosti. Obchodní zákoník vznikl jako samostatný obchodněprávní předpis.¹³

Obchodní zákoník stanovoval, jak se zakládaly obchodní korporace, jak se evidovaly, stanovoval pravidla pro jejich fungování, také obsahoval obecná ustanovení o firmě a její ochraně apod. Při tvorbě tohoto zákoníku se čerpalo především z prvorepublikové a německé právní úpravy, a také ze zákoníku mezinárodního obchodu.¹⁴ Úprava společnosti s ručením omezeným byla v obchodním zákoníku značně nedbalá, řadu věcí bez důvodu zkomplikovala a některé otázky namísto potřebného vysvětlení spíše zatemnila. Další negativní fakt byl, že zákonodárce některé části právní úpravy společnosti s ručením omezeným upravil po vzoru akciových společností a tím se společnost s ručením omezeným nežádoucím způsobem podobala akciovým společnostem. Právní úprava tak byla ještě více komplikovaná.¹⁵ Zákoník si tedy hned od počátku vyžádal mnoho novelizací a změn. Jak z důvodu nesourodosti pravidel, tak

¹⁰ RABAN, Přemysl; ANDERLOVÁ, Silvie; BALVÍNOVÁ, Helena; BANYAIOVÁ, Alena; BRADA, Jakub a další. *Obchodní právo*. Brno: Václav Klemm - Vydavatelství a nakladatelství, 2020, s. 213. ISBN 978-80-87713-19-8.

¹¹ HEJDA, Jan; FINGER, Libor; PROSSER, Martin; SVOBODOVÁ, Nina a VANĚČKOVÁ, Veronika. *Společnost s ručením omezeným*. 2. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2020, s. 14. ISBN 978-80-7554-268-7.

¹² RABAN, Přemysl; ANDERLOVÁ, Silvie; BALVÍNOVÁ, Helena; BANYAIOVÁ, Alena; BRADA, Jakub a další. *Obchodní právo*. Brno: Václav Klemm - Vydavatelství a nakladatelství, 2020, s. 213. ISBN 978-80-87713-19-8.

¹³ HEJDA, Jan; FINGER, Libor; PROSSER, Martin; SVOBODOVÁ, Nina a VANĚČKOVÁ, Veronika. *Společnost s ručením omezeným*. 2. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2020, s. 14. ISBN 978-80-7554-268-7.

¹⁴ Zrušení obchodního zákoníku. Online. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/index.php/obchodni-korporace/obecne>. [cit. 2023-12-22].

¹⁵ DVORÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným*. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 4. ISBN 978-80-7478-633-4.

z důvodu potřeby reflektování na transformující se ekonomiku, a také z důvodu vytvoření harmonie s právem Evropské unie. Obchodní zákoník se tak formoval do jednotného kodexu, který stál zcela samostatně vedle občanského zákoníku. To bylo však v soukromém právu do jisté míry nepřehledné a nebylo jasné, jakým zákoníkem se mají konkrétní právní vztahy řídit. Kvůli neustálé nepřehlednosti a mnohým dalším důvodům bylo v rámci rekodifikace rozhodnuto o zrušení obchodního zákoníku.¹⁶

Společnost s ručením omezeným byla upravena v obchodním zákoníku do 31. 12. 2013. Od 1. 1. 2014 do současnosti je společnost s ručením omezeným upravena především v zákoně č. 90/2012 Sb., zákon o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích).¹⁷ Je důležité zmínit, že základním předpisem soukromého práva je zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (tzv. základní soukromoprávní kodex), který komplexně upravuje soukromoprávní vztahy. Pokud se vyžaduje další specifická právní úprava některých vztahů, je tak vyčleněna do samostatného zákona. Zákon o obchodních korporacích (dále jen „ZOK“) je tak zvláštním předpisem k obecnému předpisu a zabývá se jen úzce vyčleněným okruhem právnických osob a těmi jsou obchodní korporace.¹⁸ Právní úprava obchodních korporací (tedy i společnosti s ručením omezeným) je tak tímto rozdělena do dvou právních předpisů.

V občanském zákoníku (dále jen „OZ“) nalezneme obecnou právní úpravu společnou pro všechny právní osoby i korporace. V ustanoveních § 118 až § 209 OZ nalezneme úpravu právní osobnosti právnických osob, jejich ustanovení a vznik, název, sídlo, účel právnických osob, obecná pravidla pro tvorbu orgánů právnických osob, jednání za právní osobu i zánik právní osoby. Úpravu korporací, jako právnických osob tvořených společenstvím osob, nalezneme v ustanoveních § 210 až § 302 OZ (příčemž obecná úprava korporací je obsažena v § 210 až § 213 OZ).¹⁹

¹⁶ Zrušení obchodního zákoníku. Online. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/index.php/obchodni-korporace/obecne>. [cit. 2023-12-22].

¹⁷ JOSKOVÁ, Lucie; PRAVDOVÁ, Markéta a DVOŘÁKOVÁ, Eva. *Nová společnost s ručením omezeným*. 3. vydání. Praha: GRADA Publishing, 2018, s. 12. ISBN 978-80-271-0872-5.

¹⁸ HEJDA, Jan; FINGER, Libor; PROSSER, Martin; SVOBODOVÁ, Nina a VANĚČKOVÁ, Veronika. *Společnost s ručením omezeným*. 2. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2020, s. 15. ISBN 978-80-7554-268-7.

¹⁹ Tamtéž.

Specifika obchodních korporací tedy řeší zákon o obchodních korporacích. Obecná ustanovení nalezneme v hlavě I v § 1 až § 94 ZOK. Úprava jednotlivých typů korporací je pak v hlavách II až VI. Společnost s ručením omezeným je vymezena v ustanoveních § 132 až § 242 ZOK. Založení a vznik společnosti nalezneme v § 8 až §10 a v § 146 až § 148 ZOK. Neplatnost společnosti je upravena v § 92 ZOK. Vklad a základní kapitál společnosti v ustanoveních § 15 až § 30 a § 142 až § 145 ZOK. Problematika podílu (včetně podílu na zisku a podílu na likvidačním zůstatku) je obsažena v ustanoveních § 31 až § 43, v § 133 a v § 135 až § 138 ZOK.²⁰

Lze tedy říci, že současná právní úprava obchodních korporací je rozčleněna tzv. do hierarchické soustavy úrovní, které se rozdělují podle míry její obecnosti. Pomyslný vrchol úprav tvoří obecná ustanovení občanského zákoníku o právnických osobách, pod touto je úprava korporací. Následuje obecná úprava obchodních korporací, která se pak dále konkretizuje na jednotlivé formy obchodních korporací, kam spadá společnost s ručením omezeným.²¹

„Je-li problematika upravena jak v občanském zákoníku, tak v zákoně o obchodních korporacích, platí, že speciální úprava (tj. ustanovení zákona o obchodních korporacích o společnosti s ručením omezeným, popřípadě obecná ustanovení zákona o obchodních korporacích vztahujících se na všechny obchodní korporace) má přednost před úpravou obecnou (obsaženou v občanském zákoníku. Je nicméně třeba uvést, že v některých případech je obtížné rozhodnout, která z paralelních úprav má postavení úpravy speciální a má tedy při aplikaci přednost.“²²

Avšak i po rekodifikaci a novelách zůstává oblast obchodních korporací stále dynamickou a vyžaduje pravidelné aktualizace právních předpisů, aby reflektovala proměny v podnikatelském prostředí a zajišťovala přiměřenou právní ochranu všem účastníkům.

²⁰ JOSKOVÁ, Lucie; PRAVDOVÁ, Markéta a DVOŘÁKOVÁ, Eva. *Nová společnost s ručením omezeným*. 3. vydání. Praha: GRADA Publishing, 2018, s. 12. ISBN 978-80-271-0872-5.

²¹ HEJDA, Jan; FINGER, Libor; PROSSER, Martin; SVOBODOVÁ, Nina a VANĚČKOVÁ, Veronika. *Společnost s ručením omezeným*. 2. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2020, s. 16. ISBN 978-80-7554-268-7.

²² JOSKOVÁ, Lucie; PRAVDOVÁ, Markéta a DVOŘÁKOVÁ, Eva. *Nová společnost s ručením omezeným*. 3. vydání. Praha: GRADA Publishing, 2018, s. 13. ISBN 978-80-271-0872-5.

2. Společnost s ručením omezeným

Společnost s ručením omezeným je jedním z nejběžnějších a nejčastěji využívaných typů obchodních společností v České republice. Je to kapitálová společnost, která se vyznačuje, jak její název napovídá, především omezeným ručením společníků za závazky společnosti. To znamená, že společníci ručí za závazky společnosti pouze do výše svého vkladu do základního kapitálu. Společnost s ručením omezeným je důležitým pojmem nejen v oblasti obchodního práva, ale také pro potřeby této diplomové práce. Vzhledem k tomu, že se téma diplomové práce týká práv a povinností společníků právě v této společnosti, považuji za vhodné vysvětlit její zařazení a význam.

Tato společnost není přímo definována zákonem o obchodních korporacích, její definici však nalezneme v úpravě občanského zákoníku „*jako právnickou osobu společenství osob*“ s právní subjektivitou. Z tohoto lze odvodit, že obchodní korporace budou zpravidla tvořeny společenstvím, alespoň dvou či více osob. Nalezneme zde dále, ale doplnění, že i „*na právnickou osobu tvořenou jediným členem se hledí jako na korporaci*“²³. Nicméně toto tvrzení je potvrzeno i v § 11 ZOK, kde je výslovně napsáno, že „*kapitálovou společnost může založit jediný zakladatel*“²⁴.

V ustanovení § 1 odst. 1 ZOK jsou pak uvedeny obchodní korporace jako souhrnné označení pro družstva a obchodní společnosti, které jsou následně v odst. 2 vyjmenovány. Družstva jsou družstvo a evropská družstevní společnost.

Mezi obchodní společnosti řadíme:

- veřejnou obchodní společnost,
- komanditní společnost,
- akciovou společnost,
- evropskou společnost,
- evropské hospodářské zájmové sdružení a především
- společnost s ručením omezeným.

²³ § 210 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., *občanský zákoník*, v platném znění.

²⁴ § 11 odst. 1 zákona č. 90/2012 Sb., *zákon o obchodních korporacích*, v platném znění.

Tyto obchodní společnosti lze rozdělit do dvou skupin:

- osobní obchodní společnosti,
- kapitálové obchodní společnosti.

Společnost s ručením omezeným spadá spolu s akciovou společností do kapitálových obchodních společností.

Do hlavních znaků kapitálových společností, především tedy společností s ručením omezeným náleží:

- Omezené ručení společníků za závazky obchodní společnosti – společníci společnosti s ručením omezeným ručí za závazky společně a nerozdílně do výše všech nesplacených částí vkladů společníků, podle stavu zapsaného v obchodním rejstříku. Ručení společníků za závazky společnosti tedy existuje v omezené míře. „*Tato limitace ručení je přitom založena na spolupůsobení hned dvou rovin, neboť ručení společníků je omezeno jak do své výše, tak i do časového určení.*“²⁵
- Zákonná vkladová povinnost – jedná se o dispozitivní pravidlo, kdy je dovoleno volně si upravovat podrobnosti této povinnosti, avšak z ustanovení § 142 ZOK je patrné, že je požadována pouze minimální výše vkladu 1 Kč.
- Povinný základní kapitál – z výše uvedeného vyplývá, že základní kapitál často představuje pouze symbolickou částku.
- Společnost může existovat jako jednočlenná - to znamená, že společnost může být založena jedním zakladatelem a nadále tak existovat jako jednočlenná (unipersonální) společnost.
- Absence omezení počtu společníků – může mít také zcela libovolný a neomezený počet společníků, kterými jsou jak fyzické, tak právnické osoby.

²⁵ HEJDA, Jan; FINGER, Libor; PROSSER, Martin; SVOBODOVÁ, Nina a VANĚČKOVÁ, Veronika. *Společnost s ručením omezeným*. 2. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2020, s. 125. ISBN 978-80-7554-268-7.

- Absence povinnosti společníka osobně se podílet na činnosti obchodní společnosti – za společnost jedná navenek a jejím jménem jednatel či více jednatelů. Způsob určení jednání jednatelů je závislý na ujednání ve společenské smlouvě.
- Povinnost zřídit zákonem předepsané orgány a právo zřídit si i další orgány.²⁶

Do osobních obchodních společností patří veřejná obchodní společnost a komanditní společnost. Podle § 2 OZ *Osobní společnost může být založena jen za podnikatelským účelem nebo za účelem správy vlastního majetku*. Typická je pro ně osobní účast jednotlivých společníků na společnosti. Dalším znakem je potlačení vkladové povinnosti společníků, ze zákona je povinná pouze pro komanditisty, kteří se účastní na činnosti v komanditní společnosti.²⁷

„Hlavním rozdílem mezi těmito dvěma právními formami podnikání spočívá v tom, že zatímco v osobní společnosti všichni nebo alespoň někteří společníci ručí celým svým majetkem, v kapitálové společnosti neručí za závazky společnosti vůbec nebo je jejich ručení omezeno.“²⁸

2.1. Založení, vznik a zánik společnosti

Společnost s ručením omezeným se zakládá zakladatelským právním jednáním, které vyžaduje písemnou formu. *„Zakladatelské právní jednání je základním dokumentem společnosti, který upravuje základní vztahy ve společnosti, vzájemné vztahy jejích orgánů, práva a povinnosti společníků vůči společnosti a mezi společníky navzájem.“²⁹* Společnost lze založit dvojím způsobem. V případě více zakladatelů se uzavírá společenská smlouva. Pokud je společnost zakládána jednou osobou, tak zakladatelským právním jednáním je sepsání

²⁶ HEJDA, Jan; FINGER, Libor; PROSSER, Martin; SVOBODOVÁ, Nina a VANĚČKOVÁ, Veronika. *Společnost s ručením omezeným*. 2. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2020, s. 19. ISBN 978-80-7554-268-7.

²⁷ Tamtéž, s. 20.

²⁸ *Obchodní společnosti: přehled druhů firem a v čem se liší*. Online. Dostupné z: <https://www.jake-james.cz/blog/obchodni-spolecnosti>. [cit. 2023-12-22].

²⁹ FILIP, Václav a FYRBACH, David. *Společnost s ručením omezeným*. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 2. ISBN 978-80-7552-231-3.

zakladatelské listiny. Obě zakladatelská právní jednání musí mít formu veřejné listiny, za kterou se považuje notářský zápis.³⁰

Obsah náležitostí jakéhokoliv zakladatelského právního jednání nalezneme v ustanovení § 123 OZ, jimiž jsou:

- název,
- sídlo právnické osoby,
- předmět činnosti,
- jaký má právnická osoba statutární orgán a jak se vytváří,
- kdo jsou první členové statutárního orgánu.

Náležitosti společenské smlouvy jsou pak upraveny v ustanovení § 146 ZOK. Rozlišují se zde náležitosti, které společenská smlouva musí obsahovat obligatorně při vzniku společnosti a náležitosti, které jsou trvalé po celou dobu existence společnosti. Společenská smlouva musí při založení nové společnosti podle ustanovení § 146 odst. 2 ZOK obsahovat:

- vkladovou povinnost zakladatelů, včetně lhůty pro její splnění,
- údaj o určeném jednateli,
- určení správce vkladu,
- u nepeněžitého vkladu jeho popis, ocenění a částku, která se započítává na emisní kurz,
- určení znalce, který toto ocenění provedl.

Tyto informace mohou být po vzniku společnosti a splnění vkladových povinností ze smlouvy odstraněny. Náležitosti, které však musí společenská smlouva obsahovat vždy a po celou dobu existence společnosti, jsou obsaženy v ustanovení § 146 odst. 1 ZOK:

- firma společnosti (název),
- předmět podnikání nebo činnosti společnosti,
- určení společníků uvedením jména a bydliště či sídla,

³⁰ HEJDA, Jan; FINGER, Libor; PROSSER, Martin; SVOBODOVÁ, Nina a VANĚČKOVÁ, Veronika. *Společnost s ručením omezeným*. 2. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2020, s. 31. ISBN 978-80-7554-268-7.

- označení podílů, může-li společník vlastnit více podílů, název a druh podílu, práva a povinnosti s ním spojené,
- výše vkladu nebo vkladů připadajících na podíl společníka,
- výše základního kapitálu,
- počet jednatelů a způsob jejich jednání za společnost (eventuálně také specifikovat jednotlivé podíly každého společníka, práva a povinnosti s tím spojená).³¹

ZOK obsahuje řadu ustanovení, která umožňují společností odchýlit se od zákonné úpravy nebo ji použít pouze za předpokladu, že to společenská smlouva výslovně stanoví. Zákon tak poskytuje společností možnost upravit si některé záležitosti společenskou smlouvou tak, aby odpovídaly jejich potřebám. Mezi tyto volitelné součásti společenské smlouvy patří například možnost zřízení rezervního fondu, vydání kmenového listu, individuální způsob výplaty podílů na zisku, omezení práv jednatelů a oprávnění valné hromady ke změnám společenské smlouvy.³²

Samotný vznik společnosti však nastává až v okamžiku zápisu do příslušného veřejného rejstříku – obchodního rejstříku. Zápis společnosti je možný provést jen na základě návrhu. Návrh na zápis společnosti podávají jednatelé společnosti k rejstříkovému soudu, a to v písemné nebo elektronické podobě na předepsaném formuláři. Lhůta pro podání návrhu je šest měsíců od založení společnosti.³³

Založit společnost s ručením omezeným nyní lze i on-line. Po implementaci tzv. digitalizační směrnice Evropské unie č. 2019/1151 lze od září 2021 založit obchodní společnost přes internet. Notář jako kontrolor, tak podle novely notářského řádu zůstane nedílnou součástí procesu založení společnosti. V případě zvolení založení společnosti on-line, tak bude v jejich kompetenci spravování veškerých úkonů v elektronické podobě. Také není nutná osobní

³¹ FILIP, Václav a FYRBACH, David. *Společnost s ručením omezeným*. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 5. ISBN 978-80-7552-231-3.

³² MATZNER, Jiří. Společenská smlouva u s.r.o. - co vše musí obsahovat? Online. *Právní prostor*. 2018. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/obchodni-pravo/spolecenska-smlouva-u-sro-co-vse-musi-obsahovat>. [cit. 2024-01-28].

³³ HEJDA, Jan; FINGER, Libor; PROSSER, Martin; SVOBODOVÁ, Nina a VANĚČKOVÁ, Veronika. *Společnost s ručením omezeným*. 2. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2020, s. 37. ISBN 978-80-7554-268-7.

přítomnost žadatele, ta je nahrazena formou videokonference a doplněna o elektronický podpis. Notářský zápis se standardním obsahem se sepíše v elektronické podobě a bude opatřen uznanými elektronickými podpisy účastníků i notáře. Ověření totožnosti účastníků lze provést pomocí vzdálené identifikace s autentizací (tím se rozumí např. občanský průkaz s kontaktním elektronickým čipem, mobilní klíč eGovernment nebo bankovní identita).³⁴

Podobně jako při procesu ustanovení společnosti, kdy se rozeznává mezi založením a vznikem společnosti, rozlišuje zákon i mezi zrušením a zánikem společnosti. Bez zrušení společnosti, nemůže dojít k zániku společnosti jako takové.³⁵ Má-li tedy dojít k ukončení existence společnosti, je třeba postupovat podle následujících dvou fází:

- První fází je zrušení společnosti, které je spjato s likvidací. Existuje mnoho případů, kdy může dojít ke zrušení společnosti - např. kdy všichni společníci společně rozhodnou o zrušení na valné hromadě, uplyne doba, na kterou je společnost založena, bylo dosaženo účelu, pro který se společnost založila a nebo o zrušení společnosti rozhodl soud (v tomto případě by se jednalo o nedobrovolné zrušení společnosti). Po zrušení společnosti následuje likvidace, pokud tedy celé jmění nenabývá jiný subjekt nebo společnost nemá dostatek majetku. Účelem likvidace je vypořádání vztahů společnosti vůči třetím osobám i vlastním společníkům. Vyrovná se majetek, veškeré dluhy i případný zůstatek (tzv. likvidační zůstatek) společnosti k rukám společníků.³⁶
- V druhé fázi společnosti zaniká a přestává existovat. Zánik společnosti nastává v den jejího výmazu z obchodního rejstříku. Výmaz společnosti se provádí na základě návrhu.³⁷ Návrh lze podat v listinné či elektronické podobě, přičemž listinná podoba musí být úředně ověřena a elektronický

³⁴ MORAVCOVÁ, Kateřina a HEBELKA, Jiří. *Založení s. r. o. online – sci-fi, nebo skutečnost?* Online. 2021. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/zakon-a-pravo/legislativa-pro-podnikatele/zalozeni-s-r-o-online-%E2%80%93-sci-fi-nebo-skutecnost/>. [cit. 2024-02-14].

³⁵ DVORÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným*. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 559. ISBN 978-80-7478-633-4.

³⁶ JOSKOVÁ, Lucie; PRAVDOVÁ, Markéta a DVORÁKOVÁ, Eva. *Nová společnost s ručením omezeným*. 3. vydání. Praha: GRADA Publishing, 2018, s. 208. ISBN 978-80-271-0872-5.

³⁷ DVORÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným*. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 574. ISBN 978-80-7478-633-4.

formulář musí být opatřen elektronickým podpisem. Výmaz společnosti z obchodního rejstříku není zpoplatněn.³⁸

2.2. Společník

Společníkem společnosti s ručením omezeným se může stát v podstatě kterákoliv fyzická nebo právnická osoba (nehledí se ani na to, zda je z Česka nebo ze zahraničí), zvláštní zákon však může stanovit specifické požadavky či omezení. Jak již bylo zmíněno výše, společnost může mít jednoho společníka, ale také až několik desítek, protože zákonem o obchodních korporacích není určena hranice minimálního nebo maximálního počtu společníků. Je přípustné i tzv. řetězení společností, které umožňuje, aby společnost s jediným společníkem byla jediným společníkem jiné společnosti s ručením omezeným.³⁹

Rozlišují se dva způsoby vzniku účasti společníka ve společnosti. První je originární (neboli původní) vznik účasti. Při které účast společníka vzniká bez existence právního předchůdce. Může tomu tak být v případech, kdy vzniká nová společnost a tím vzniká účast jejích zakladatelů. Nebo účast vzniká, pokud společník přistoupí *extranea* do společnosti se zvýšením základního kapitálu (tento vstup do společnosti je podmíněn udělením souhlasu společníků na valné hromadě).⁴⁰ Druhý způsob vzniku účasti společníka ve společnosti se nazývá derivativní (odvozený). Derivativní účast vzniká nabytím podílu při převodu nebo přechodu podílu, měl-li nabyvatel podílu nějakého právního předchůdce. „*Převod a přechod podílu jsou současně i dva způsoby zániku účasti společníka na společnosti.*“⁴¹

³⁸ JOSKOVÁ, Lucie; PRAVDOVÁ, Markéta a DVOŘÁKOVÁ, Eva. *Nová společnost s ručením omezeným*. 3. vydání. Praha: GRADA Publishing, 2018, s. 229. ISBN 978-80-271-0872-5.

³⁹ Tamtéž, s. 23.

⁴⁰ DVOŘÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným*. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 183. ISBN 978-80-7478-633-4.

⁴¹ ELIÁŠ, Karel; POKORNÁ, Jarmila a DVOŘÁK, Tomáš. *Kurs obchodního práva: obchodní společnosti a družstva*. 6. vydání. Praha: Beck, 2010, s. 306. ISBN 978-80-7400-048-5.

2.3. Orgány společnosti

Společníci jakožto zakladatelé a majitelé společnosti s ručením omezeným neřídí společnost samostatně (jako to je u osobních společností), ale zřizují si pro tento účel vnitřní mechanismy, které plní řídicí či kontrolní funkce. Mezi povinné orgány, které společnost vytváří, patří jednatel a valná hromada. Dále je možné zřídit dozorčí radu, která se zřizuje volitelně.⁴² Společníci tedy mohou vykonávat ve společnosti určité činnosti, kterými se podílí na řízení společnosti. Především koncepční řídicí činnosti ve společnosti, prostřednictvím své účasti a hlasováním na valné hromadě. A také kontrolní činnosti, buď prostřednictvím dozorčí rady nebo formou využití práva na informace.⁴³

Valná hromada je nejvyšším orgánem společnosti. Je to také nevolený orgán, protože se jí mohou účastnit všichni společníci. Skrz ní společníci vykonávají své právo na řízení společnosti (tohoto práva mohou využívat i mimo valnou hromadu). Právo na řízení společnosti je tak základním právem společníka, které je spojeno s jeho podílem. Společník nemůže být tohoto práva zbaven, ale může se ho vzdát. Společník má právo účastnit se valné hromady, předkládat vlastní návrhy, hlasovat o jiných předložených návrzích a může také požadovat od jednatele informace týkajících se společnosti. Rozhodováním mimo valnou hromadu se rozumí všechny ostatní procedurální postupy, které jsou dovolené zákonem a umožňují tak rozhodnutí o záležitostech společnosti. Patří sem: rozhodování per rollam (§ 175 – 177 ZOK), rozhodování mimo valnou hromadu prostřednictvím technických prostředků (§ 167 odst. 2 ZOK) a dodatečný výkon hlasovacího práva (§ 174 ZOK). Valná hromada rozhoduje o nejvýznamnějších otázkách společnosti. Rozsah působnosti je pozitivním výčtem obsažen v § 190 odst. 2 ZOK, spadá sem například rozhodování o změnách ve společenské smlouvě, o změnách výše základního kapitálu, o volbě a odvolání jednatele, o zrušení společnosti a tak dále. Zákonný rozsah působnosti tohoto orgánu se může rozšiřovat ve společenské smlouvě, to neplatí však pro otázky obchodního

⁴² HEJDA, Jan; FINGER, Libor; PROSSER, Martin; SVOBODOVÁ, Nina a VANĚČKOVÁ, Veronika. *Společnost s ručením omezeným*. 2. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2020, s. 151. ISBN 978-80-7554-268-7.

⁴³ ELIÁŠ, Karel; POKORNÁ, Jarmila a DVOŘÁK, Tomáš. *Kurs obchodního práva: obchodní společnosti a družstva*. 6. vydání. Praha: Beck, 2010, s. 315. ISBN 978-80-7400-048-5.

vedení, které náleží pouze jednatelem. Obecně lze říci, že na valné hromadě se utváří vůle společnosti, a to formou hlasování společníků. Tuto vůli pak vykonává statutární orgán.⁴⁴ Valná hromada se svolává jednatelem minimálně jednou do roka. A nejpozději vždy do šesti měsíců od posledního dne předešlého účetního období. Před konáním valné hromady je třeba společníkům zaslat pozvánku (nejméně 15 dní před dnem konání valné hromady) s datem, místem a časem konání valné hromady (součástí pozvánky je také návrh usnesení). Aby se mohla valná hromada konat a byla usnášeníschopná, je třeba aby se dostavili společníci s alespoň polovinou všech hlasů. Jinak se musí konat v náhradním termínu. Zapisovatel po vykonané valné hromadě vypracuje oficiální zápis. Hlasování na valné hromadě probíhá tak, že předseda pronese bod z programu, účastníci se k tomu mohou vyjádřit a následně se začíná s hlasováním. Pokud ujednání ve společenské smlouvě neurčí jinak, mají společníci jeden hlas za každou korunu vkladu. K samotnému schválení bodu z programu je tak třeba získat prostou většinu hlasů od přítomných společníků. Pokud se však jedná o závažnější rozhodnutí, je potřeba ke schválení dvou třetin hlasů všech společníků.⁴⁵

Statutárním orgánem se podle § 194 ZOK rozumí jeden nebo více jednatelem. Jednatel zastupuje společnost navenek, řídí její činnost a zajišťuje obchodní vedení a další záležitosti, které nepřísluší jinému orgánu společnosti. Funkce jednatele vzniká již při založení společnosti, kdy první jednatele musí být určeni ve společenské smlouvě. Tato funkce může vzniknout i v průběhu trvání společnosti a o takové volbě jednatelem pak rozhoduje valná hromada.⁴⁶

Dozorčí rada je kontrolním orgánem s.r.o. Kontroluje činnost jednatele a dalších orgánů společnosti a je jmenována nebo volena valnou hromadou.⁴⁷ Její působnost je primárně obsažena ve společenské smlouvě, ale pokud působnost dozorčí rady neurčí, nalezneme zákonné vymezení v ustanovení

⁴⁴ FILIP, Václav a FYRBACH, David. *Společnost s ručením omezeným*. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 211. ISBN 978-80-7552-231-3.

⁴⁵ *Jak svolat a vést valnou hromadu v s.r.o.* Online. 2022. Dostupné z: <https://www.pruvodcepodnikanim.cz/clanek/jak-svolat-valnou-hromadu/>. [cit. 2024-02-16].

⁴⁶ JOSKOVÁ, Lucie; PRAVDOVÁ, Markéta a DVORÁKOVÁ, Eva. *Nová společnost s ručením omezeným*. 3. vydání. Praha: GRADA Publishing, 2018, s. 171. ISBN 978-80-271-0872-5.

⁴⁷ HEJDA, Jan; FINGER, Libor; PROSSER, Martin; SVOBODOVÁ, Nina a VANĚČKOVÁ, Veronika. *Společnost s ručením omezeným*. 2. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2020, s. 231. ISBN 978-80-7554-268-7.

§ 201 odst. 2 ZOK. Dozorčí rada mimo dohlížení na činnosti jednatelů může nahlížet do obchodních a účetních knih, kde kontroluje obsažené údaje. Podává také za společnost žalobu na náhradu újmy způsobenou jednatelem, a také podává jednou za rok zprávu o své činnosti na valné hromadě.⁴⁸

2.4. Podíl společníka a kmenový list

Definici pojmu podíl nalezneme v ustanovení § 31 ZOK. Podíl je vyjádřen jako účast společníka ve společnosti s ručením omezeným, práva a povinnosti z této účasti plynoucí. Podíl ve společnosti s ručením omezeným má zásadní a nezastupitelný význam. Slouží jako tzv. spojovací prvek mezi společností a jejími společníky. To znamená, že bez vlastnictví podílu nemůže existovat určitý společnický vztah dané osoby k dané společnosti. Podíl charakterizuje právní postavení společníků a společnosti, kdy se vytváří právní vztahy mezi subjekty (společnost a společník) a obsahem (práva a povinnosti). Jedná se o takové právní vztahy, které vznikají a trvají uvnitř společnosti, tím pádem tak neovlivňují právní postavení třetích osob mimo společnost.⁴⁹ Společník může mít podle ustanovení § 135 ZOK jeden podíl, nebo pokud to společenská smlouva dovolí, tak i více podílů. A to i podíly různého druhu, různé druhy podílů a jejich obsah se pak určí ve společenské smlouvě. Ve společnosti však musí být alespoň jeden podíl, se kterým se spojuje hlasovací právo.⁵⁰

ZOK rozlišuje dva druhy podílů:

- základní podíl – se kterým nejsou spojena žádná zvláštní práva a povinnosti. S tímto podílem jsou tedy spojena práva a povinnosti společníka, které mu náleží ze zákona a těmi jsou právo na podíl na zisku, právo účastnit se valné hromady a hlasovat na ní, právo na informace, právo na vypořádací podíl, taktéž právo na likvidační zůstatek,⁵¹

⁴⁸ JOSKOVÁ, Lucie; PRAVDOVÁ, Markéta a DVOŘÁKOVÁ, Eva. *Nová společnost s ručením omezeným*. 3. vydání. Praha: GRADA Publishing, 2018, s. 200. ISBN 978-80-271-0872-5.

⁴⁹ KAJNAR, Tomáš. *Podíl ve společnosti s ručením omezeným (praktická příručka)*. Praha: Leges, 2017, s. 22. ISBN 978-80-7502-188-5.

⁵⁰ JOSKOVÁ, Lucie; PRAVDOVÁ, Markéta a DVOŘÁKOVÁ, Eva. *Nová společnost s ručením omezeným*. 3. vydání. Praha: GRADA Publishing, 2018, s. 74. ISBN 978-80-271-0872-5.

⁵¹ FILIP, Václav a FYRBACH, David. *Společnost s ručením omezeným*. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 84. ISBN 978-80-7552-231-3.

- další druhy podílů – kdy předpoklad pro vznik těchto dalších druhů podílů, je jejich úprava ve společenské smlouvě. Zákonem není omezeno, jaké další druhy podílů ve společnosti vzniknou, nesmějí však být v rozporu s dobrými mravy a podíl by neměl zvýhodňovat či znevýhodňovat daného společníka. Ve společenské smlouvě by tedy pak mělo být dostatečně jasně a určitě uvedeno, jaká další práva a povinnosti jsou s daným druhem podílu spojena.⁵²

Podíly lze prodávat, darovat, zastavit, směnit, vydržet a můžou být i ve spoluvlastnictví. Podíl podle ustanovení § 137 ZOK může být představován cenným papírem, tedy kmenovým listem. V případě, že se kmenový list označí jako legitimní forma podílu na společnosti, tak se tím současně stává i možným prostředkem prokázání, že společník má na dané společnosti účast.⁵³ Kmenový list společnosti s ručením omezeným lze chápat jako obdobu akcií, které vydává akciová společnost. Přičemž vydání kmenového listu je možné pouze v případě, že tak určí společenská smlouva a pouze k podílu, jehož převoditelnost není nikterak omezena nebo podmíněna. Výhoda vtělení podílu do kmenového listu je spatřována ve zjednodušeném převodu, kdy není třeba písemné smlouvy s ověřenými podpisy. Závažnou nevýhodou vydání kmenového listu je možnost vstupu třetích osob do společnosti, který ostatní společníci nemohou nijak ovlivnit. Společníci, jejichž podíly jsou představovány kmenovým listem, se zapisují do seznamu společníků i do obchodního rejstříku.⁵⁴

Podle definice podílu lze odvodit, že má dvě stránky. Podíl má svou stránku kvalitativní, která charakterizuje právní postavení společníka ve společnosti a stránku kvantitativní, která vyjadřuje rozsah účasti společníka ve společnosti.⁵⁵

⁵² JOSKOVÁ, Lucie; PRAVDOVÁ, Markéta a DVOŘÁKOVÁ, Eva. *Nová společnost s ručením omezeným*. 3. vydání. Praha: GRADA Publishing, 2018, s. 74. ISBN 978-80-271-0872-5.

⁵³ HEJDA, Jan; FINGER, Libor; PROSSER, Martin; SVOBODOVÁ, Nina a VANĚČKOVÁ, Veronika. *Společnost s ručením omezeným*. 2. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2020, s. 23. ISBN 978-80-7554-268-7.

⁵⁴ JOSKOVÁ, Lucie; PRAVDOVÁ, Markéta a DVOŘÁKOVÁ, Eva. *Nová společnost s ručením omezeným*. 3. vydání. Praha: GRADA Publishing, 2018, s. 75. ISBN 978-80-271-0872-5.

⁵⁵ KAJNAR, Tomáš. *Podíl ve společnosti s ručením omezeným (praktická příručka)*. Praha: Leges, 2017, s. 22. ISBN 978-80-7502-188-5.

Kvantitativní stránku podílu lze chápat jako množstevní (velikost, výše podílu) a hodnotové vyjádření podílu. Výše podílu pak vyjadřuje určitou „sílu hlasu“ společníka ve společnosti a vymezuje jeho postavení vůči ostatním společníkům. Výše podílu je vyjádřena pomocí zlomku nebo procenta. Způsob výpočtu výše podílu pak nalezneme v ustanovení § 133 ZOK, a pokud společenská smlouva neuvede jinak, tak výše podílu se určuje podle poměru vkladu společníka k základnímu kapitálu. Hodnota podílu je na rozdíl od výše podílu značně proměnlivá veličina, protože určení podílu závisí na aktuálních hospodářských výsledcích společnosti, a také na zájmu o nabytí daného podílu. Je to v penězích určená cena podílu, za kterou lze reálně podíl převést.⁵⁶

Kvalitativní stránka podílu představuje obsah právního vztahu mezi společníkem a společností, jinak řečeno tedy jednotlivá práva a povinnosti společníků. Pomocí těchto práv a povinností, které společníkovi přísluší, se formuje jeho právní postavení uvnitř společnosti, a také jeho spojení s ostatními společníky, které zajišťuje celkové fungování společnosti. Jednotlivá práva a povinnosti společníků nelze z podílu vyčlenit. A členění konkrétních práv a povinností společníků nalezneme v ZOK v ustanoveních týkajících se společnosti s ručením omezeným.⁵⁷

⁵⁶ HEJDA, Jan; FINGER, Libor; PROSSER, Martin; SVOBODOVÁ, Nina a VANĚČKOVÁ, Veronika. *Společnost s ručením omezeným*. 2. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2020, s. 65. ISBN 978-80-7554-268-7.

⁵⁷ KAJNAR, Tomáš. *Podíl ve společnosti s ručením omezeným (praktická příručka)*. Praha: Leges, 2017, s. 27. ISBN 978-80-7502-188-5.

3. Práva a povinnosti společníků

Rozsah a obsah práv a povinností stanovuje ZOK v § 150 – 166 a v souladu je pak blíže určuje společenská smlouva. Společníkovi přísluší vykonávat práva a plnit povinnosti již od okamžiku, kdy vznikne jeho účast ve společnosti, až do samotného zániku účasti.⁵⁸

Jak už bylo v předchozí kapitole zmíněno, práva a povinnosti se odvíjejí od kvalitativní stránky podílu. To, jakým způsobem se dají členit práva a povinnosti společníků s ručením omezeným je nepřehledné množství.

Například T. Dvořák dělí práva do třech základních skupin, a to na:

- práva základní – kam spadá právo hlasovací a kontrolní, právo na podíl na zisku a právo na vypořádací podíl,
- doplňková – za které považuje právo na dispozice s podílem, právo podat návrh na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady a právo podat společenskou žalobu,
- práva kvalifikovaného společníka – která představují zvláštní okruh práv.

Povinnosti pak člení na:

- základní (hlavní) – povinnost loajality, povinnost vkladová, povinnost ručení za dluhy společnosti a povinnost podrobit se usnesení valné hromady, i když s nimi společník nesouhlasil,
- doplňkové (vedlejší) – povinnost příplatková, povinnost oznámení všech relevantních změn společnosti pro účely vedení seznamu společníků.⁵⁹

Další možnost dělení práv a povinností nabízí J. Pokorná, která je tradičně dělí na:

- právo obdržet od společnosti určité plnění,
- právo rozhodovat o záležitostech společnosti.

⁵⁸ KAJNAR, Tomáš. *Podíl ve společnosti s ručením omezeným (praktická příručka)*. Praha: Leges, 2017, s. 29. ISBN 978-80-7502-188-5.

⁵⁹ DVOŘÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným*. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 184. ISBN 978-80-7478-633-4.

Povinnosti členů na:

- povinnost poskytnout společnosti plnění,
- ostatní povinnosti.⁶⁰

Ve své knize pak A. Rozehnal třídí práva a povinnosti na majetková, nemajetková a doplňková (vedlejší).⁶¹ Dále například L. Lochmanová rozlišuje práva a povinnosti na majetková a nemajetková.⁶² I. Chalupa, D. Reiterman a J. Grinc se také s tímto rozdělením ve své společné knize shodují.⁶³ L. Josková, M. Pravdová a E. Dvořáková navíc rozdělují povinnosti společníka do tří kategorií, a to:

- povinnosti, které jsou společníkovi uloženy zákonem a mají je všichni společníci bez rozdílu – např. povinnost loajality, vkladová povinnost nebo zákonné ručení,
- povinnosti, které jsou společníkovi uloženy společenskou smlouvou na základě zákona – např. příplatková povinnost,
- povinnosti, které jsou společníkovi uloženy společenskou smlouvou – např. povinnost vykonávat činnost pro společnost osobně.⁶⁴

Existujících možností, jak členit práva a povinnosti společníků, je opravdu celá řada a předchozí výčet příkladů zajisté nevyčerpá všechny možné. Důležité je tedy podotknout, že právě jednotlivá členění do různých kategorií má pouze pedagogický význam a pro následující výklad v této práci nebudou jednotlivá práva a povinnosti nijak členěna.

⁶⁰ ELIÁŠ, Karel; POKORNÁ, Jarmila a DVOŘÁK, Tomáš. *Kurs obchodního práva: obchodní společnosti a družstva*. 6. vydání. Praha: Beck, 2010, s. 61. ISBN 978-80-7400-048-5.

⁶¹ ROZEHNAL, Aleš; BŘEZINOVÁ, Hana; DITTRICH, Michal; HORÁČEK, Tomáš; LOCHMANOVÁ, Ludmila a další. *Obchodní právo*. Píseň: Aleš Čeněk, 2014, s. 255. ISBN 978-80-7380-524-1.

⁶² LOCHMANOVÁ, Ludmila. *Základy obchodního práva*. Ostrava: Key Publishing, 2009, s. 110. ISBN 978-80-7418-044-6.

⁶³ CHALUPA, Ivan; REITERMAN, David a GRINC, Jan. *Obchodní korporace. Veřejná obchodní společnost. Komanditní společnost. Společnost s ručením omezeným. Základy soukromého práva VII*. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 115. ISBN 978-80-7400-674-6.

⁶⁴ JOSKOVÁ, Lucie; PRAVDOVÁ, Markéta a DVOŘÁKOVÁ, Eva. *Nová společnost s ručením omezeným*. 3. vydání. Praha: GRADA Publishing, 2018, s. 109. ISBN 978-80-271-0872-5.

3.1. Práva společníků

Do jednotlivých práv společníků lze zařadit následující: právo podílet se na řízení společnosti, právo kontrolní, právo na informace, právo podat společnickou žalobu, právo na podíl na zisku, právo na podíl na likvidačním zůstatku, právo na vypořádací podíl, právo disponovat se svým podílem, právo dovolat se neplatnosti ustanovené valné hromady, práva kvalifikovaného společníka, právo být zapsán v seznamu společníků, právo na vydání a výměnu kmenového listu, právo na náhradu reflexní škody, přednostní právo k účasti na zvýšení základního kapitálu, právo společníka vystoupit ze společnosti a právo domáhat se zrušení účasti rozhodnutím soudu.⁶⁵

3.1.1. Právo podílet se na řízení společnosti

Právo podílet se na řízení společnosti představuje jedno z nejdůležitějších práv společníků. Jak již bylo lehce zmíněno v kapitole 2.2., společníci jsou oprávněni, nikoliv však povinni, ukládat voleným orgánům určité pokyny, aby prostřednictvím nich mohli zasahovat do vedení společnosti, a aby se podíleli na správě záležitostí společnosti. Realizaci tohoto práva společníci vykonávají podle ustanovení § 167 odst. 1 ZOK skrz valnou hromadu, ale i mimo ni, a to vždy způsobem a v rozsahu zákona nebo popř. podle ustanovení ve společenské smlouvě. Právo účasti na správě společnosti je tak úzce spjato s právem hlasovacím, také s právem kontrolním a právem na informace.⁶⁶

Hlasování a účast na valné hromadě – obvyklou a základní formou účasti na valné hromadě je osobní přítomnost společníka (nebo prostřednictvím jeho zástupce) v prostorách, kde se koná jednání valné hromady. Ustanovení § 156 odst. 1 OZ ukládá, že v případě kolektivního orgánu, tedy valná hromada, je schopna se usnášet „za přítomnosti nebo jiné účasti většiny členů a rozhoduje většinou hlasů zúčastněných členů.“⁶⁷ Tímto se tak rozlišují dvě možnosti účasti na valné hromadě – přítomnost a jiná účast. Připouští se tím tedy i jiná účast na zasedání,

⁶⁵ KAJNAR, Tomáš. *Podíl ve společnosti s ručením omezeným (praktická příručka)*. Praha: Leges, 2017, s. 29. ISBN 978-80-7502-188-5.

⁶⁶ DVOŘÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným*. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 188. ISBN 978-80-7478-633-4.

⁶⁷ § 156 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., *občanský zákoník*, v platném znění.

kteřá není ve formě osobní přítomnosti. Jinou účast v tomto smyslu označuje zákon o obchodních korporacích jako hlasování na valné hromadě s využitím technických prostředků.⁶⁸ Z dikce ustanovení § 167 odst. 2 ZOK, a pokud společenská smlouva připustí, tak lze hlasovat na valné hromadě nebo rozhodovat mimo valnou hromadu s pomocí využití technických prostředků. Hlasování mimo valnou hromadu pomocí využití technických prostředků se jeví jako značné ulehčení pro společnosti, které mají větší počet společníků a ti se tak budou moci účastnit valné hromady, aniž by se přímo konání valné hromady fyzicky zúčastnili (účastní se tedy formou videokonference, internetových komunikačních programů, pomocí telekomunikačních operátorů, SMS nebo jiné). V tomto případě se musí ve společenské smlouvě určit i podmínky hlasování, aby vždy společnost mohla ověřit totožnost osoby oprávněné vykonávat hlasovací právo a určit podíly, se kterými je spojeno vykonávané hlasovací právo. Podmínky hlasování s využitím technických prostředků se uvádí také do pozvánky na valnou hromadu.⁶⁹

Za hlasování s využitím technických prostředků je možné považovat i tzv. korespondenční hlasování. Tento způsob hlasování je upraven v § 167 odst. 4 ZOK. Základním principem tohoto hlasování je to, že společníci odevzdají své hlasy písemně před konáním valné hromady. Tohoto hlasování lze využít při přijímání jakéhokoli usnesení, pokud tuto účast a hlasování s využitím technických prostředků připouští společenská smlouva. Korespondenční hlasování je nutné rozlišovat od projevení souhlasu s usnesením valné hromady, nejedná se ani o dodatečné hlasování podle § 174 ZOK a tento způsob hlasování nelze zaměnit ani s rozhodováním per rollam.⁷⁰

Rozhodování per rollam – je označováno jako postup, kdy mohou společníci rozhodovat mimo valnou hromadu. Děje se tomu tak mimo oficiální zasedání valné hromady, ne však mimo působnost valné hromady. Návrh rozhodnutí se společníkům zasílá oprávněnou osobou a společníci ve svých odpovědích

⁶⁸ ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil, CILEČEK, Filip, KUHN, Petr, ŠUK, Petr. *Zákon o obchodních korporacích*. 3. vydání. Velké komentáře. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 396. ISBN 978-80-7400-799-6.

⁶⁹ KAJNAR, Tomáš. *Podíl ve společnosti s ručením omezeným (praktická příručka)*. Praha: Leges, 2017, s. 31. ISBN 978-80-7502-188-5.

⁷⁰ ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil, CILEČEK, Filip, KUHN, Petr, ŠUK, Petr. *Zákon o obchodních korporacích*. 3. vydání. Velké komentáře. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 399. ISBN 978-80-7400-799-6.

vyjadřují souhlas nebo nesouhlas. S návrhem musí být seznámeni všichni společníci. Součástí návrhu jsou podkladové informace k dané záležitosti. Většina pro rozhodnutí se počítá z celkového počtu hlasů všech společníků. V případě, že odpověď nedoručí ve stanovené lhůtě, má se za to, že s návrhem souhlasí. Tato forma rozhodování je umožněna na základě zákona a není nutné její zakotvení ve společenské smlouvě. Společenská smlouva ale tento způsob rozhodování může vyloučit.⁷¹

Dodatečný výkon hlasovacího práva – připadá v úvahu, kdy se společník zasedání valné hromady nezúčastnil a pomocí dodatečného hlasování tak může změnit výsledek hlasování. Ustanovení § 174 ZOK upravuje postupy tohoto dodatečného výkonu. Dodatečný výkon hlasovacího práva lze uskutečnit pouze v případě, konalo-li se zasedání valné hromady a valná hromada byla usnášeníschopná. Současně tento způsob nesmí být vyloučen ve společenské smlouvě. Společník, který se nezúčastnil zasedání valné hromady, musí své hlasovací právo vykonat do 7 dnů ode dne konání valné hromady. Svůj projev souhlasu s rozhodnutím valné hromady může společník vyjádřit písemně nebo jiným vhodným způsobem, který určí společenská smlouva.⁷²

Poslední novela zákona o obchodních korporacích (zákon č. 33/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech) se významně dotkla hlasovacího práva společníků, a to tím, že se rozšířily možnosti sistace výkonu hlasovacích práv společníků, a také byla zavedena možnost vydání podílů, se kterými není hlasovací právo spojeno. Obecným účelem sistace hlasovacích práv na valné hromadě je zabránit společníkovi k zneužívání jeho hlasovacího práva (vůči ostatním společníkům), a také sankce za nesplnění vkladové a příplatkové povinnosti. Rozlišujeme mezi dvěma typy zákazu výkonu hlasovacího práva. V prvním případě se jedná o sistaci ve vztahu k určitému druhu

⁷¹ POKORNÁ, Jarmila; LASÁK, Jan; KOTÁSEK, Josef; ŠILHÁN, Josef; TOMÁŠKOVÁ, Eva a další. *Obchodní společnosti a družstva*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 327. ISBN 978-80-7400-867-2.

⁷² JOSKOVÁ, Lucie; PRAVDOVÁ, Markéta a DVOŘÁKOVÁ, Eva. *Nová společnost s ručením omezeným*. 3. vydání. Praha: GRADA Publishing, 2018, s. 103. ISBN 978-80-271-0872-5.

rozhodnutí na valné hromadě a v druhém případě je to sistace vztahující se k osobě společníka.⁷³

1. Společník nevykonává své hlasovací právo na valné hromadě, pokud se rozhoduje o nepeněžitém vkladu tohoto společníka, pokud se jedná o vyloučení společníka, o prominutí splnění vkladové povinnosti, a nebo o odvolání společníka z funkce člena orgánu společnosti za porušení povinností.
2. Výkon hlasovacího práva se pozastavuje, pokud je společník v prodlení se splněním vkladové nebo příplatkové povinnosti, a nebo pokud tímto společníkem je společnost, která nabude svůj podíl.⁷⁴

Podle usnesení Nejvyššího soudu „*při výkladu právní úpravy sistace hlasovacího práva nelze přehlížet, že jde o významný zásah do jednoho ze základních práv společníka, resp. výjimku z pravidla, podle něhož společník má právo se prostřednictvím výkonu hlasovacího práva podílet na řízení společnosti a kontrole její činnosti.*“⁷⁵

Pokud je hlasovací právo společníka sistováno, nemůže mu být v souvislosti s podílením se na rozhodování valné hromady odepřeno právo na řádné pozvání na valnou hromadu, právo účastnit se zasedání valné hromady, právo podávat návrhy a protinávrhy, právo účastnit se diskuse a právo na valné hromadě požadovat od jednatelů informace o společnosti.⁷⁶

3.1.2. Právo na podíl na zisku a jiných vlastních zdrojích

Za materiálně nejdůležitější právo společníka lze považovat právo na podíl na zisku a na jiných vlastních zdrojích společnosti. Ustanovení § 34 a násl. ZOK

⁷³ KONEČNÁ, Petra a BUGOVÁ, Barbora. Sistace hlasovacích práv aneb kdy nemůže společník vykonávat hlasovací právo - I. část. Online. *Epravo.cz*. 2022. Dostupné z: https://www.epravo.cz/top/clanky/sistace-hlasovacich-prav-aneb-kdy-nemuze-spolecnik-vykonavat-hlasovaci-pravo-i-cast-115296.html#_ftn3. [cit. 2024-02-14].

⁷⁴ Tamtéž.

⁷⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 11. 2014, sp. zn. 29 Cdo 3387/2013.

⁷⁶ KONEČNÁ, Petra a BUGOVÁ, Barbora. Sistace hlasovacích práv aneb kdy nemůže společník vykonávat hlasovací právo - I. část. Online. *Epravo.cz*. 2022. Dostupné z: https://www.epravo.cz/top/clanky/sistace-hlasovacich-prav-aneb-kdy-nemuze-spolecnik-vykonavat-hlasovaci-pravo-i-cast-115296.html#_ftn3. [cit. 2024-02-14].

obsahuje obecné principy toho práva pro všechny obchodní korporace jednotně, tedy i pro společnost s ručením omezeným. Podíl na zisku a na jiných vlastních zdrojích představuje dluh obchodní společnosti vůči společníkovi a dalším osobám. Stanovuje se na základě řádné či mimořádné účetní uzávěrky, kterou schvaluje nejvyšší orgán společnosti, tedy valná hromada. Je důležité zmínit, že společnost musí za dané období dosáhnout kladného výsledku hospodaření. Jinak v případě, že bude společnost ve ztrátě, nedojde k výkonu oprávnění společníka.⁷⁷

Pokud společnost dosáhne zisku, lze ho rozdělit mezi společníky. Podle § 161 odst. 1 ZOK se společníci na zisku, který určí valná hromada k rozdělení, podílejí v poměru svých podílů. Tento podíl na zisku je pak splatný do tří měsíců ode dne, kdy bylo přijato rozhodnutí o jeho rozdělení valnou hromadou. Zisk je možné rozdělit i mezi jednatele nebo členy dozorčí rady, popřípadě jiné osoby, pokud tak stanovila společenská smlouva.⁷⁸ Pokud společnost dosáhne ztráty, valná hromada může rozhodnout následovně: „*ztráta bude uhrazena společníky podle rozhodnutí valné hromady ve stejném poměru, jako je rozdělován zisk (§ 190 odst. 2 písm. g) ZOK), nebo ztráta bude převedena na účet Neuhrazené ztráty z minulých let.*“⁷⁹

Vyplacení podílu na zisku nepřichází automaticky s přijetím usnesení valné hromady. Konečné rozhodnutí o vyplacení podílu na zisku dle ustanovení § 34 odst. 3 ZOK přísluší do působnosti jednatele (jednatelů). „*Jednatel jako statutární orgán společnosti musí postupovat vždy s péčí řádného hospodáře.*“⁸⁰ To, jakým způsobem bude vyplacení podílu na zisku provedeno, určuje společenská smlouva nebo usnesení valné hromady. Pokud tomu tak není, společnost dle § 161 odst. 2 ZOK vyplatí podíl na zisku na své náklady, výhradně na adresu společníka nebo bezhotovostním převodem na jeho účet. „*Zisk se*

⁷⁷ HEJDA, Jan; FINGER, Libor; PROSSER, Martin; SVOBODOVÁ, Nina a VANĚČKOVÁ, Veronika. *Společnost s ručením omezeným*. 2. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2020, s. 142. ISBN 978-80-7554-268-7.

⁷⁸ KAJNAR, Tomáš. *Podíl ve společnosti s ručením omezeným (praktická příručka)*. Praha: Leges, 2017, s. 54. ISBN 978-80-7502-188-5.

⁷⁹ JOSKOVÁ, Lucie; PRAVDOVÁ, Markéta a DVOŘÁKOVÁ, Eva. *Nová společnost s ručením omezeným*. 3. vydání. Praha: GRADA Publishing, 2018, s. 86. ISBN 978-80-271-0872-5.

⁸⁰ KAJNAR, Tomáš. *Podíl ve společnosti s ručením omezeným (praktická příručka)*. Praha: Leges, 2017, s. 54. ISBN 978-80-7502-188-5.

obvykle vyplácí v penězích. Zákon o obchodních korporacích nicméně nově umožňuje, aby společenská smlouva nebo valná hromada umožnily výplatu zisku v jiné podobě (§ 161 odst. 1 ZOK). V úvahu přichází například výplata zisku ve výrobcích, jejichž produkováním se společnost zabývá.⁸¹ Podle ustanovení § 40 odst. 3 ZOK obchodní korporace nesmějí vyplatit podíl na zisku, pokud by si tím přivodila úpadek, odvod finanční prostředků nesmí ohrozit ani solventnost společnosti.⁸²

3.1.3. Právo na vypořádací podíl

Společníkovi náleží podle ustanovení § 36 ZOK právo na vypořádací podíl až v okamžiku, kdy dojde k jeho ukončení účasti ve společnosti, a to v případě, že nemá svého právního nástupce. Jedná se o situaci, kdy společnost nadále funguje, ale sám společník již ve společnosti figurovat nebude. Jeho podíl tak přechází do majetku společnosti. Může se jednat o případy, kdy bude společníkovi soudně ukončeno členství, když se společník rozhodne s ostatními společníky na ukončení účasti, nebo pokud společník nesplní svou vkladovou povinnost. Vypořádací podíl se určuje ke dni zániku účasti společníka ve společnosti (především poměrem podílů společníků ve společnosti, pokud společenská smlouva nestanoví jinak), a to z celkového kapitálu, který je k tomuto dni vymezen účetní uzávěrkou.⁸³ Výše vypořádacího podílu se určuje podle ustanovení § 36 odst. 2 ZOK na základě úpravy sjednané ve společenské smlouvě. Pokud tomu tak není, vychází se při určení odhadu hodnoty obchodní korporace podle § 36 odst. 3 ZOK z údaje o výši vlastního kapitálu, který je zjištěn z mezitímní, řádné nebo mimořádné účetní závěrky. Ta se sestavuje ke dni zániku účasti společníka ve společnosti.⁸⁴

Vypořádací podíl musí být společností vyplacen bez zbytečného odkladu po prodeji uvolněného podílu podle ustanovení § 213 odst. 2 ZOK. Pokud se podle

⁸¹ JOSKOVÁ, Lucie; PRAVDOVÁ, Markéta a DVOŘÁKOVÁ, Eva. *Nová společnost s ručením omezeným*. 3. vydání. Praha: GRADA Publishing, 2018, s. 88. ISBN 978-80-271-0872-5.

⁸² KAJNAR, Tomáš. *Podíl ve společnosti s ručením omezeným (praktická příručka)*. Praha: Leges, 2017, s. 57. ISBN 978-80-7502-188-5.

⁸³ HEJDA, Jan; FINGER, Libor; PROSSER, Martin; SVOBODOVÁ, Nina a VANĚČKOVÁ, Veronika. *Společnost s ručením omezeným*. 2. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2020, s. 144. ISBN 978-80-7554-268-7.

⁸⁴ § 36 odst. 2, 3 zákona č. 90/2012 Sb., *zákon o obchodních korporacích*, v platném znění.

ustanovení § 214 ZOK uvolněný podíl nepodaří prodat ve lhůtě tří měsíců od zániku účasti společníka, pak musí být vyplacen do jednoho měsíce od uplynutí této lhůty.⁸⁵

Jestliže nebyl splacen celý vklad společníka, tak se vypořádací podíl vyplatí až po splacení vkladu. „*Výplata vypořádacího podílu se provádí k rukám společníka, popř. jeho dědice, v případě právnické osoby k rukám právního nástupce, existuje-li.*“⁸⁶

3.1.4. Právo na podíl na likvidačním zůstatku

Při zrušení společnosti s likvidací mají podle ustanovení § 37 ZOK společníci právo na podíl na likvidačním zůstatku. Smyslem likvidace je přednostně vypořádat závazky (dluhy) likvidované společnosti a v případě, kdy zbude po vypořádání závazků společnosti způsobilý likvidační zůstatek, vyplatí se podíl na likvidačním zůstatku mezi oprávněné osoby.⁸⁷ Velikost podílu na likvidačním zůstatku se stanoví podle následujících pravidel z ustanovení § 37 odst. 2 a § 38 odst. 1 ZOK (pokud společenská smlouva nestanoví jinak):

- likvidační zůstatek se rozdělí mezi společníky nejprve do výše, v jaké splnili svou vkladovou povinnost,
- zbytek likvidačního zůstatku se rozdělí mezi společníky podle velikosti jejich podílů.⁸⁸

Podmínkou pro vyplacení podílu na likvidačním zůstatku společníkovi je, že pokud vlastní jeden nebo více kmenových listů vydaných společností, musí je všechny odevzdat zpět společnosti. Pokud společenská smlouva neurčí jinak, vyplácí se

⁸⁵ CHALUPA, Ivan; REITERMAN, David a GRINC, Jan. *Obchodní korporace. Veřejná obchodní společnost. Komanditní společnost. Společnost s ručením omezeným. Základy soukromého práva VII.* Praha: C. H. Beck, 2017, s. 124. ISBN 978-80-7400-674-6.

⁸⁶ HEJDA, Jan; FINGER, Libor; PROSSER, Martin; SVOBODOVÁ, Nina a VANĚČKOVÁ, Veronika. *Společnost s ručením omezeným.* 2. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2020, s. 144. ISBN 978-80-7554-268-7.

⁸⁷ KAJNAR, Tomáš. *Podíl ve společnosti s ručením omezeným (praktická příručka).* Praha: Leges, 2017, s. 51. ISBN 978-80-7502-188-5.

⁸⁸ DVORÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným.* Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 200. ISBN 978-80-7478-633-4.

podíl na likvidačním zůstatku v penězích.⁸⁹ Vyplacení likvidačního zůstatku může být i v jiné měně, než ve které se účtuje v účetní uzávěrce.⁹⁰

3.1.5. Právo na informace

Z ustanovení § 155 ZOK vyplývá, že každý společník má právo požadovat (na valné hromadě, ale i mimo ni) od jednatelů informace o společnosti, nahlížet do dokladů společnosti a kontrolovat tyto údaje. Toto právo patří každému společníkovi bez ohledu na velikost jeho podílu ve společnosti.⁹¹ „Tyto informace musí být určité, srozumitelné a úplné, aby poskytovaly dostatečný obraz o skutečnosti, a mohou být poskytnuty jak na zasedání valné hromady, tak i mimo něj. Je přitom možné získat tyto informace jak samostatně, tak i v rámci informací souvisejících s jinými skutečnostmi. Informace mohou být poskytnuty písemně i ústně, ledaže společenská smlouva určuje konkrétní způsob jejich poskytnutí.“⁹² Do práva na informace lze zahrnout i oprávnění tvořit kopie dokladů, originály dokladů musí zůstat v kontrole společnosti. Společníci mají povinnost toto právo provozovat poctivě, čestně a nesmí jej zneužívat.⁹³ Podle judikatury zahrnuje právo společníka na informace takové „doklady a informace, které jsou potřebné k tomu, aby společník získal rozumný přehled o záležitostech společnosti a kontrole její činnosti, zároveň však nesmí toto své právo vykonávat šikanózním způsobem.“⁹⁴

⁸⁹ KAJNAR, Tomáš. *Podíl ve společnosti s ručením omezeným (praktická příručka)*. Praha: Leges, 2017, s. 60. ISBN 978-80-7502-188-5.

⁹⁰ ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil, CILEČEK, Filip, KUHN, Petr, ŠUK, Petr. *Zákon o obchodních korporacích*. 3. vydání. Velké komentáře. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 113. ISBN 978-80-7400-799-6.

⁹¹ FILIP, Václav a FYRBACH, David. *Společnost s ručením omezeným*. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 196. ISBN 978-80-7552-231-3.

⁹² DVOŘÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným*. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 189. ISBN 978-80-7478-633-4.

⁹³ POKORNÁ, Jarmila; LASÁK, Jan; KOTÁSEK, Josef; ŠILHÁN, Josef; TOMÁŠKOVÁ, Eva a další. *Obchodní společnosti a družstva*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 302. ISBN 978-80-7400-867-2.

⁹⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 4. 2020, sp. Zn. 27 Cdo 2708/2018.

Jednatelé mohou podle ustanovení § 156 ZOK poskytnutí informace zcela nebo zčásti odmítnout, jestliže:

- jde o informace a doklady, které jsou veřejně dostupné (např. informace a doklady dohledatelné ve veřejných rejstřících a seznamech (obchodní rejstřík, katastr nemovitostí apod.),⁹⁵
- jde o utajovanou informaci (podle zákona č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů.⁹⁶

Pokud jednatel odmítne společníkovi informaci poskytnout, protože měl za to, že k tomu není povinen, může se společník svého práva domáhat i soudní cestou. *„Možnost společníka hájit své zájmy u soudu je omezena prekluzní lhůtou 1 měsíce, která začne běžet ode dne oznámení o odmítnutí poskytnutí informace.“⁹⁷*

Obvykle diskutabilní otázkou je, zda má společník právo domáhat se sdělení informací, které spadají do obchodního tajemství. Tato problematika by měla být především ustanovena ve společenské smlouvě.⁹⁸ Obchodní tajemství tvoří podle § 504 NOZ *„...konkurenčně významné, určitelné, ocenitelné a v příslušných obchodních kruzích běžně nedostupné skutečnosti, které souvisejí se závodem a jejichž vlastník zajišťuje ve svém zájmu odpovídajícím způsobem jejich utajení.“⁹⁹*

V článku *„Právo společníka společnosti s ručením omezeným na informace tvořící obchodní tajemství“*, jehož autorem je Mgr. Pavel Hanžl, je možné vyčíst určité shrnutí názorů jednotlivých autorů na toto téma. Podle některých autorů lze obchodní tajemství zařadit pod utajované informace, avšak většina autorů se shoduje na opačném názoru, kdy společníkovi není možné odmítnout poskytnutí

⁹⁵ JOSKOVÁ, Lucie; PRAVDOVÁ, Markéta a DVOŘÁKOVÁ, Eva. *Nová společnost s ručením omezeným*. 3. vydání. Praha: GRADA Publishing, 2018, s. 96. ISBN 978-80-271-0872-5.

⁹⁶ DVOŘÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným*. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 190. ISBN 978-80-7478-633-4.

⁹⁷ HEJDA, Jan; FINGER, Libor; PROSSER, Martin; SVOBODOVÁ, Nina a VANĚČKOVÁ, Veronika. *Společnost s ručením omezeným*. 2. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2020, s. 142. ISBN 978-80-7554-268-7.

⁹⁸ KAJNAR, Tomáš. *Podíl ve společnosti s ručením omezeným (praktická příručka)*. Praha: Leges, 2017, s. 47. ISBN 978-80-7502-188-5.

⁹⁹ § 504 zákona č. 89/2012 Sb., *občanský zákoník*, v platném znění.

informace, která tvoří obchodní tajemství. Autor článku se opírá i o následující rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 29 Cdo 3704/2009 ze dne 22. 2. 2011 a domnívá se, že „společnost s ručením omezeným nemá právo odmítnout poskytnutí informace podle § 155 a násl. ZOK toliko z toho důvodu, že taková informace dle názoru společnosti tvoří obchodní tajemství. Jinak řečeno, společník společnosti s ručením omezeným má právo na informace o společnosti i v případě, že informace představuje obchodní tajemství. Společník je povinen ohledně takto získaného obchodního tajemství zachovávat mlčenlivost. V opačném případě bude společník odpovědný za porušení obchodního tajemství ve smyslu § 2985 OZ.¹⁰⁰ Výše zmíněné rozhodnutí Nejvyššího soudu stanovuje, že soud se neztotožňuje s tím, že společník nemá právo na informace, které tvoří obchodní tajemství společnosti.¹⁰¹

Pokud společníkovi zanikne účast ve společnosti s ručením omezeným, ztrácí zároveň i právo podílet se na řízení společnosti a kontrolovat její činnost. Zaniká mu tedy i nárok na informace o záležitostech společnosti a právo na nahlížení do dokladů společnosti.¹⁰²

3.1.6. Právo podat společnickou žalobu

Společnická žaloba (někdy označována jako *action pro socio*, žaloba *ut singuli* či *derivativní žaloba*) je procesním nástrojem, který rozšiřuje žalobní oprávnění společníků společnosti. „Společníci ji mohou využít k ochraně společnosti před škodlivým jednáním orgánů společnosti vůči společnosti.“¹⁰³ Společenská žaloba je tzv. zvláštní způsob zastoupení společnosti *ex lege*, pokud je statutární orgán nefunkční nebo nečinný, pokud společnosti způsobil újmu a dozorčí rada společnosti není informovaná či nečinná nebo není založena.¹⁰⁴

¹⁰⁰ HANŽL, Pavel. Právo společníka společnosti s ručením omezeným na informace tvořící obchodní tajemství. Online. *Právní prostor*. 2019. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/obchodni-pravo/pravo-spolecnika-spolecnosti-s-rucenim-omezenym-na-informace-tvorici-obchodni-tajemstvi>. [cit. 2024-02-05].

¹⁰¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 2. 2011, sp. zn. 29 Cdo 3704/2009.

¹⁰² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 5. 2014, sp. zn. 29 Cdo 2189/2012.

¹⁰³ FILIP, Václav a FYRBACH, David. *Společnost s ručením omezeným*. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 205. ISBN 978-80-7552-231-3.

¹⁰⁴ DVOŘÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným*. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 193. ISBN 978-80-7478-633-4.

Právo podat společnickou žalobu náleží každému společníkovi bez ohledu na velikost jeho podílu. Společník má právo podle ustanovení § 157 odst. 1 a násl. ZOK žalovat za společnost a zastupovat ji v soudním řízení v následujících případech:

- Jednatel způsobil společnosti újmu – a nemá se k jejímu dobrovolnému napravení. Zákon nespécifikuje, zda se tím myslí jen újma z porušení péče řádného hospodáře, má se za to, že se tím myslí újmu z širšího porušení povinností. Příkladem může být případ porušení zákazu konkurenčního jednání.¹⁰⁵ Společnickou žalobu pro porušení zákazu konkurence tak může podat podle rozhodnutí Nejvyššího soudu společník, vůči voleným orgánům, nikoli však proti třetím osobám, které měly případný prospěch z obchodu.¹⁰⁶
- Člen dozorčí rady způsobil újmu – důležité je, aby dozorčí rada byla zřízena. Náhrady újmy se lze domáhat i proti osobě, která už funkci člena dozorčí rady nezastává.
- Vlivná osoba způsobilá újmu – touto osobou může být kdokoli, kdo má nějaký vliv ve společnosti. Tento okruh osob nelze definitivně vymezit, protože se jedná o široký okruh osob, může to být jakákoliv fyzická nebo právnická osoba, např. banka, která poskytla společnosti úvěr nebo nějaký rodinný příslušník společníka.
- Společník je v prodlení s plněním vkladové povinnosti – pokud nesplnil včas svou povinnost splatit vklad, tak spolu se sankcemi (podle § 151 ZOK), se na něm jiný společník může domáhat společnickou žalobou, aby částku uhradil. Může se domáhat i vyloučení společníka soudem pro zvlášť závažné porušení povinnosti podle § 204 odst. 1 ZOK.¹⁰⁷

Pokud společník bude uplatňovat výše zmíněná práva a ve společnosti je zřízena dozorčí rada, je třeba, aby společník o svém záměru dozorčí radu písemně

¹⁰⁵ ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil, CILEČEK, Filip, KUHN, Petr, ŠUK, Petr. *Zákon o obchodních korporacích*. 3. vydání. Velké komentáře. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 381. ISBN 978-80-7400-799-6.

¹⁰⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 11. 2017 sp. zn. 27 Cdo 4511/2017.

¹⁰⁷ JOSKOVÁ, Lucie; PRAVDOVÁ, Markéta a DVOŘÁKOVÁ, Eva. *Nová společnost s ručením omezeným*. 3. vydání. Praha: GRADA Publishing, 2018, s. 104. ISBN 978-80-271-0872-5.

informoval. Společník tímto dává šanci vnitřnímu orgánu společnosti, aby mohl zakročit a žalobu jménem společnosti podat sám.¹⁰⁸

3.1.7. Právo domáhat se neplatnosti usnesení valné hromady

Společníci mají právo se bránit proti přijatému usnesení valné hromady formou podání návrhu soudu na posouzení neplatnosti usnesení valné hromady. O neplatnosti usnesení může rozhodnout soud pouze na návrh oprávněné osoby. Tou může být podle usnesení § 191 odst. 1 ZOK každý společník, jednatel, člen dozorčí rady (pokud je zřízena) nebo likvidátor. Právo dovolat se neplatnosti usnesení valné hromady musí být podáno ve lhůtě do tří měsíců ode dne, kdy se navrhovatel dozvěděl, nebo mohl dozvědět o rozhodnutí a nejpozději do jednoho roku od přijetí rozhodnutí.¹⁰⁹

Společník se neplatnosti usnesení valné hromady může dovolat tehdy, pokud byl proti usnesení valné hromady podán protest (vyjma důvodů podle ustanovení § 192 odst. 2 ZOK). Požaduje se, aby protest byl součástí zápisu valné hromady. Zapisovatel má povinnost uvést v zápise protest pouze na žádost osoby, která protest podává. Tento zápis z jednání valné hromady je následně nezbytné předložit soudu za účelem přezkumu. K důvodům, které nebyly obsaženy v protestu, pak soud při posuzování nepřihlíží.¹¹⁰

Důvodem pro vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady je například rozpor usnesení se společenskou smlouvou, právními předpisy nebo dobrými mravy. Dalšími důvody pro vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady mohou spočívat v chybném svolání valné hromady nebo v procesu přijímání usnesení.¹¹¹

- Chybné svolání valné hromady – soudní praxe v České republice se v minulosti zabývala případy vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady. Na základě judikatury je zřejmé, že jedním z důvodů pro

¹⁰⁸ POKORNÁ, Jarmila; LASÁK, Jan; KOTÁSEK, Josef; ŠILHÁN, Josef; TOMÁŠKOVÁ, Eva a další. *Obchodní společnosti a družstva*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 305. ISBN 978-80-7400-867-2.

¹⁰⁹ JOSKOVÁ, Lucie; PRAVDOVÁ, Markéta a DVOŘÁKOVÁ, Eva. *Nová společnost s ručením omezeným*. 3. vydání. Praha: GRADA Publishing, 2018, s. 105. ISBN 978-80-271-0872-5.

¹¹⁰ KAJNAR, Tomáš. *Podíl ve společnosti s ručením omezeným (praktická příručka)*. Praha: Leges, 2017, s. 63. ISBN 978-80-7502-188-5.

¹¹¹ JOSKOVÁ, Lucie; PRAVDOVÁ, Markéta a DVOŘÁKOVÁ, Eva. *Nová společnost s ručením omezeným*. 3. vydání. Praha: GRADA Publishing, 2018, s. 105. ISBN 978-80-271-0872-5.

vyslovení neplatnosti takového usnesení je, že valná hromada byla svolána neoprávněnou osobou. Uvedeným důvodem se zabýval Nejvyšší soud, který ve svém rozhodnutí vyslovil neplatnost usnesení valné hromady z důvodů nesplnění předpokladů stanovených zákonem pro svolání valné hromady dozorčí radou.¹¹² Dalším důvodem pro vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady mohou být vady pozvánky, neboť jak vyplývá z rozhodnutí Nejvyššího soudu pozvánka na valnou hromadu musí být určitá a srozumitelná, protože pozvánka je právním úkonem vůči společníkům stejně jako kterýkoli jiný úkon, a proto je potřeba tyto úkony podrobit stejným pravidlům.¹¹³ Za další důvody pro vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady lze shledat v nedodržení lhůty pro svolání valné hromady, ve vadách při doručování pozvánky na valnou hromadu a další jednání, která jsou v rozporu s účelem právní úpravy při svolávání valné hromady.¹¹⁴

- Rozpor obsahu usnesení – za neplatné usnesení valné hromady lze považovat, jak již bylo výše zmíněno taková, která jsou svým obsahem s rozporu se zákonem (zákonem o obchodních korporacích nebo jakýmkoliv jiným právním předpisem), se společenskou smlouvou nebo s dobrými mravy.¹¹⁵ Případem rozporu se zákonem nebo dobrými mravy může být i cíl, kterého má být dosaženo přijetím valné hromady. Tím se zabýval Nejvyšší soud, který uvedl, že z hlediska posuzování neplatnosti usnesení, nelze přihlížet jen, zda-li je usnesení v souladu s dobrými mravy, ale považuje za nutné toto usnesení rozebrat i z pohledu zamýšleného cíle konkrétního usnesení valné hromady.¹¹⁶
- Chybný proces přijímání usnesení – při procesu přijímání usnesení valné hromady se může tento proces dostat opět do rozporu se zákonem,

¹¹² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. 2. 2009, sp. zn. 29 Cdo 4223/2007.

¹¹³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 9. 2001, sp. zn. 29 Odo 155/2001.

¹¹⁴ ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil, CILEČEK, Filip, KUHN, Petr, ŠUK, Petr. *Zákon o obchodních korporacích*. 3. vydání. Velké komentáře. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 488. ISBN 978-80-7400-799-6.

¹¹⁵ Tamtéž, s. 489.

¹¹⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 10. 2018, sp. zn. 27 Cdo 1499/2017.

společenskou smlouvou či dobrými mravy. Může tomu tak být v případech, pokud valná hromada nebude usnášeníschopná, pokud se přihlédne (v procesu posuzování usnášeníschopnosti) k hlasům společníků, kteří nemohou vykonávat hlasovací právo, pokud není pro usnesení odevzdán potřebný počet hlasů, pokud se umožní výkon hlasovacího práva zástupci společníka, který však nemá řádnou plnou moc, pokud se valné hromady nezúčastní jednatelé, nebo pokud společník zneužije své hlasovací právo.¹¹⁷ Situací, kdy není valná hromada usnášeníschopná se zabýval Nejvyšší soud a ve svém usnesení uvedl, že „je případný nedostatek usnášeníschopnosti valné hromady či nedostatečný počet hlasů, odevzdaných pro přijetí usnesení valné hromady, zásadně důvodem neplatnosti usnesení valné hromady, a nikoliv vadou, pro kterou se na takové usnesení hledí, jako by nebylo přijato.“¹¹⁸

Aby nedocházelo k prohlášení neplatnosti usnesení valné hromady pro nevýznamné chyby, a to i přes to, že soud zjistí porušení právních předpisů, společenské smlouvy či dobrých mravů, upravuje zákon případy, kdy soud tuto neplatnost usnesení nevysloví. Ustanovení § 260 OZ upravuje důvody, pro které soud neplatnost rozhodnutí orgánu spolku, a proto ani usnesení valné hromady podle § 191 odst. 1 nevysloví. Neplatnost usnesení soud nevysloví, pokud by tím bylo podstatně zasaženo do práv třetí osoby nabytého v dobré víře. Soud neplatnost rozhodnutí nevysloví ani tehdy, pokud vada usnesení neměla závažné právní následky.¹¹⁹

3.1.8. Právo na náhradu reflexní škody

S reflexní škodou se setkáváme v situaci, pokud společník nebo člen orgánu společnosti způsobí svým protiprávním činem újmu společnosti a tato újma se odrazí i v majetkové sféře společníků snížením hodnoty jejich podílů (tzn. reflexní

¹¹⁷ ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil, CILEČEK, Filip, KUHN, Petr, ŠUK, Petr. *Zákon o obchodních korporacích*. 3. vydání. Velké komentáře. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 488. ISBN 978-80-7400-799-6.

¹¹⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 2. 2017, sp. zn. 29 Cdo 1104/2016.

¹¹⁹ JOSKOVÁ, Lucie; PRAVDOVÁ, Markéta a DVOŘÁKOVÁ, Eva. *Nová společnost s ručením omezeným*. 3. vydání. Praha: GRADA Publishing, 2018, s. 108. ISBN 978-80-271-0872-5.

škodu představuje snížení hodnoty podílu společníka v důsledku vzniku škody na straně společnosti). Poškození společníci, kterým došlo ke snížení hodnoty svých podílů, se mohou přímo proti původci škody (tzn. jinému společníkovi nebo členu voleného orgánu) domáhat náhrady újmy. Hodnota podílu ve společnosti se zejména odvíjí od hodnoty obchodního majetku společnosti. Skutečná škoda, která vznikne společnosti, v jejímž důsledku se sníží obchodní majetek společnosti, se ukáže ve snížení hodnoty podílů ve společnosti. Existence újmy je tak závislá na existenci škody na majetku společnosti. Pokud je však škoda na majetku společnosti nahrazena, je zároveň odstraněna i újma způsobená společníkům. „*Smyslem reflexní škody je, že újma způsobená společnosti např. protiprávním jednáním jednatele se hradí poškozené společnosti, nikoli jednotlivým společníkům.*“¹²⁰

Problematikou reflexní škody a práva společníka domáhat se nahrazení reflexní škody se zabýval Nejvyšší soud ve svém rozsudku 27 Cdo 3333/2022, kde dovolatel kladl otázku, zda společník s.r.o. je prostřednictvím § 2913 odst. 1 OZ oprávněn vymáhat škodu, která vznikla společnosti a v jejímž důsledku se snížila hodnota podílu společníka společnosti. Dovolání se zamítlo s tím, že společník společnosti není oprávněn se sám domáhat náhrady tzv. reflexní škody.¹²¹ Protože „*pokud by se mohl společník domáhat nahrazení odvozené reflexní škody na svém podílu, která může být zapravena nahrazením primární škody způsobené společností, mohla by být poškozena sama společnost anebo ostatní společníci a věřitelé společnosti.*“¹²² Jak uzavírá judikatura „*plnění poskytnuté pouze některému ze společníků z titulu náhrady odvozené škody na jeho podílu nejenže věřitelům společnosti „nepomůže“, ale naopak může ohrozit nahrazení primární škody způsobené společností a tím i reálné uhrazení závazků společnosti vůči jejím věřitelům.*“¹²³

¹²⁰ KAJNAR, Tomáš. *Podíl ve společnosti s ručením omezeným (praktická příručka)*. Praha: Leges, 2017, s. 76. ISBN 978-80-7502-188-5.

¹²¹ *K možnosti společníka spol. s.r.o. vymáhat reflexní škodu*. Online. Profipravo.cz. 2024. Dostupné z: https://www.profipravo.cz/index.php?page=article&id_category=10&id_article=264970&csum=23edc8c7. [cit. 2024-02-05].

¹²² Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 19. 9. 2023, sp. Zn. 27 Cdo 3333/2022.

¹²³ Tamtéž.

3.1.9. Menšinová práva

Menšinová práva jsou výrazem zásady dobrých mravů a umožňují společníkům, jejichž podíly nejsou tak kvantitativně významné, se podílet na rozhodování ve společnosti. Tato práva přísluší k základním právům společníkům a tím vždy tvoří obsah základního podílu. Společníci mohou svým projevem vůle ve společenské smlouvě tato práva rozšiřovat, nikoli však zúžit či vyloučit. Úprava v oblasti menšinových práv ve společnosti s ručením omezeným má, ale jedno pravidlo, a to takové, že společníci, jejichž vklady dosahují alespoň 10% základního kapitálu nebo mají 10% podíl na hlasovacích právech (tedy tzv. kvalifikovaní společníci), mohou požádat jednatele ke svolání valné hromady, kde se projednají jimi navržené záležitosti.¹²⁴ „*Postačí tak, že jeden nebo více společníků bude mít podíly, jejichž vklady na základním kapitálu dosahují nejméně 10% nebo jejichž podíly na hlasovacích právech dosahují nejméně 10%.*“¹²⁵ Postup jednatelů při svolání valné hromady bude totožný jako u řádné valné hromady. Musí se však dodržet lhůta, ve které se valná hromada svolá. Lhůta trvá jeden měsíc a začíná doručením žádosti.¹²⁶ „*Zákon právní úpravou kvalifikovaného společníka chrání jednak minoritní společníky před svévolným jednáním většinového společníka tím, že kvalifikovaným společníkům přiznává zvláštní práva a jednak společnost před šikanózními požadavky na svolání valných hromad ze strany společníků, jejichž podíl na základním kapitálu je zcela zanedbatelný.*“¹²⁷

3.2. Povinnosti společníků

Společník společnosti s ručením omezeným s vlastnictvím podílu nemá jen práva, ale i povinnosti. Povinnosti mohou být společníkovi uloženy přímo ze zákona nebo na základě společenské smlouvy. Do jednotlivých povinností společníka lze

¹²⁴ POKORNÁ, Jarmila; LASÁK, Jan; KOTÁSEK, Josef; ŠILHÁN, Josef; TOMÁŠKOVÁ, Eva a další. *Obchodní společnosti a družstva*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 305. ISBN 978-80-7400-867-2.

¹²⁵ KAJNAR, Tomáš. *Podíl ve společnosti s ručením omezeným (praktická příručka)*. Praha: Leges, 2017, s. 71. ISBN 978-80-7502-188-5.

¹²⁶ POKORNÁ, Jarmila; LASÁK, Jan; KOTÁSEK, Josef; ŠILHÁN, Josef; TOMÁŠKOVÁ, Eva a další. *Obchodní společnosti a družstva*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 305. ISBN 978-80-7400-867-2.

¹²⁷ KAJNAR, Tomáš. *Podíl ve společnosti s ručením omezeným (praktická příručka)*. Praha: Leges, 2017, s. 71. ISBN 978-80-7502-188-5.

zařadit následující: vkladová povinnost, příplatková povinnost, ručitelská povinnost, povinnost loajality, povinnost odevzdat kmenový list, povinnost respektovat usnesení valné hromady, povinnost oznamovat změny údajů evidovaných v seznamu společníků a povinnost respektovat zákaz konkurence.¹²⁸

3.2.1. Vkladová povinnost

Vkladová povinnost je jednou ze základních povinností každého společníka, vzniká již při založení společnosti a je typická pro společníky (a zakladatele) kapitálových společností. Jedná se o zákonnou povinnost společníka, které se nelze zprostit ani podle dohody ve společenské smlouvě.¹²⁹ Za vkladovou povinnost se rozumí „závazek společníka vůči společnosti, při jehož splnění nabude společník účasti v této společnosti.“¹³⁰ Vkladem se podle § 15 odst. 1 ZOK rozumí peněžní vyjádření hodnoty předmětu vkladu do základního kapitálu společnosti. Bez vkladu není podílu ve společnosti, je tedy majetkovým základem podílu. Společník se ke vkladové povinnosti zavazuje při zakládání společnosti, ale i „za trvání společnosti může dojít ke změně vkladů a k převzetí nových vkladových povinností v procesech zvyšování a snižování základního kapitálu.“¹³¹ Předmět vkladu může být:

- peněžitý - kdy v případě plnění vkladové povinnosti hovoříme o splacení,
- nepeněžitý - u nepeněžitých vkladů se jedná o vnesení.¹³²

Peněžitý vklad výlučně představuje peněžitou hotovostní nebo nehotovostní částku, kterou vkladatel poskytuje společnosti k dispozici. Peněžité vklady se

¹²⁸ KAJNAR, Tomáš. *Podíl ve společnosti s ručením omezeným (praktická příručka)*. Praha: Leges, 2017, s. 30. ISBN 978-80-7502-188-5.

¹²⁹ DVOŘÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným*. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 208. ISBN 978-80-7478-633-4.

¹³⁰ HEJDA, Jan; FINGER, Libor; PROSSER, Martin; SVOBODOVÁ, Nina a VANĚČKOVÁ, Veronika. *Společnost s ručením omezeným*. 2. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2020, s. 133. ISBN 978-80-7554-268-7.

¹³¹ POKORNÁ, Jarmila; LASÁK, Jan; KOTÁSEK, Josef; ŠILHÁN, Josef; TOMÁŠKOVÁ, Eva a další. *Obchodní společnosti a družstva*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 295. ISBN 978-80-7400-867-2.

¹³² KAJNAR, Tomáš. *Podíl ve společnosti s ručením omezeným (praktická příručka)*. Praha: Leges, 2017, s. 86. ISBN 978-80-7502-188-5.

splácejí povinně na bankovní účet, kde jsou uloženy do samotného vzniku společnosti. Do vzniku společnosti s nimi nesmí být nijak nakládáno.¹³³

Nepeněžitě vklady lze rozdělit na hmotné a nehmotné. Do nepeněžitých vkladů hmotných se řadí věci movité (které jsou vneseny v okamžiku předání správci vkladů) a věci nemovité (kdy nastane splnění vkladové povinnosti v okamžiku předání nemovitosti správci vkladů, spolu s úředně ověřeným podepsaným písemným prohlášením, které pak slouží pro změnu vlastnického práva v katastru nemovitostí). Nehmotnými nepeněžitými vklady se rozumí práva jiné majetkové hodnoty (např. závod nebo jeho část, pohledávka).¹³⁴ Nepeněžitý vklad musí být ocenitelný penězi, buďto za pomoci soudního znalce podle § 143 a násl. ZOK, nebo bez účasti soudního znalce za podmínek uvedených v § 468 až 473 ZOK. „Nepeněžitým vkladem nesmí být práce nebo služby. Tuto formu nepeněžitého vkladu zákon o obchodních korporacích pro formu společnosti s ručením omezeným zakazuje.“¹³⁵

Výše vkladů může být u společníků rozdílná, přičemž minimální výše vkladu je dle zákona 1 Kč. Rozsah vkladové povinnosti je podmíněn na ujednání ve společenské smlouvě.¹³⁶

Společník je povinen dodržet lhůtu ke splnění vkladové povinnosti, která je stanovena ve společenské smlouvě. Pokud ji společenská smlouva neupravuje, nejdéle tak do pěti let od vzniku společnosti. Lhůta je maximální a nelze ji prodloužit ani ve společenské smlouvě.¹³⁷

Pro případ, že je společník v prodlení se splněním vkladové povinnosti, zákon stanovuje sankce, které mohou mít podobu úroku z prodlení, nebo také vyloučení společníka. Pokud je společník v prodlení se splacením peněžitého vkladu, uhradí společnosti podle ustanovení § 151 odst. 1 ZOK úrok z prodlení ve výši, která je

¹³³ HEJDA, Jan; FINGER, Libor; PROSSER, Martin; SVOBODOVÁ, Nina a VANĚČKOVÁ, Veronika. *Společnost s ručením omezeným*. 2. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2020, s. 133. ISBN 978-80-7554-268-7.

¹³⁴ Tamtéž, s. 134.

¹³⁵ KAJNAR, Tomáš. *Podíl ve společnosti s ručením omezeným (praktická příručka)*. Praha: Leges, 2017, s. 86. ISBN 978-80-7502-188-5.

¹³⁶ POKORNÁ, Jarmila; LASÁK, Jan; KOTÁSEK, Josef; ŠILHÁN, Josef; TOMÁŠKOVÁ, Eva a další. *Obchodní společnosti a družstva*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 295. ISBN 978-80-7400-867-2.

¹³⁷ HEJDA, Jan; FINGER, Libor; PROSSER, Martin; SVOBODOVÁ, Nina a VANĚČKOVÁ, Veronika. *Společnost s ručením omezeným*. 2. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2020, s. 133. ISBN 978-80-7554-268-7.

stanovena ve společenské smlouvě. Pokud tomu tak není, tak ve výši dvojnásobku sazby úroku z prodlení, který je stanoven jiným právním předpisem z dlužné částky (a to podle nařízení vlády č. 351/2013 Sb., vydané na základě § 1970 OZ). Společník může být valnou hromadou na základě ustanovení § 151 odst. 2 ZOK ze společnosti vyloučen, pokud byl k plnění vkladové povinnosti vyzván a na možnost vyloučení upozorněn. „*Společníka lze vyloučit vždy pouze ve vztahu k podílu, u kterého je společník v prodlení. Společenská smlouva nicméně může výslovně připustit, aby byl společník vyloučen ze společnosti úplně, a to přesto, že v prodlení se splněním vkladové povinnosti bude pouze ve vztahu k některému ze svých podílů ve společnosti.*“¹³⁸

Proces vyloučení společníka ze společnosti se nazývá kaduční řízení. Toto řízení se nezhaduje automaticky, ale na základě podnětu (vyzvání společníka). Pokud je společník v prodlení se splnění vkladové povinnosti, vyzve se, aby tak vkladovou povinnost splnil v náhradní lhůtě, která se uvede ve výzvě. Současně musí být společník upozorněn na možnost jeho vyloučení. Pokud ani v náhradní lhůtě společník svou povinnost nesplní, může tedy být následně ze společnosti valnou hromadu vyloučen.¹³⁹

Společník, o jehož vyloučení rozhoduje valná hromada, z důvodu prodlení vkladové povinnosti, nemůže podle ustanovení § 173 odst. 1 písm. d) ZOK vykonávat své hlasovací právo a k jeho hlasům se nepřihlíží.¹⁴⁰

Vkladová povinnost zaniká splněním (podle § 1908 odst. 1 OZ), zánikem účasti společníka ve společnosti, snížením základního kapitálu společnosti, zánikem společnosti bez univerzálního právního nástupce a prohlášením společnosti za neplatnou.¹⁴¹

¹³⁸ JOSKOVÁ, Lucie; PRAVDOVÁ, Markéta a DVOŘÁKOVÁ, Eva. *Nová společnost s ručením omezeným*. 3. vydání. Praha: GRADA Publishing, 2018, s. 111. ISBN 978-80-271-0872-5.

¹³⁹ POKORNÁ, Jarmila; LASÁK, Jan; KOTÁSEK, Josef; ŠILHÁN, Josef; TOMÁŠKOVÁ, Eva a další. *Obchodní společnosti a družstva*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 296. ISBN 978-80-7400-867-2.

¹⁴⁰ JOSKOVÁ, Lucie; PRAVDOVÁ, Markéta a DVOŘÁKOVÁ, Eva. *Nová společnost s ručením omezeným*. 3. vydání. Praha: GRADA Publishing, 2018, s. 111. ISBN 978-80-271-0872-5.

¹⁴¹ DVOŘÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným*. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 209. ISBN 978-80-7478-633-4.

3.2.2. Povinnost loajality

Povinnost loajality je jednou ze zákonných povinností společníka ve vztahu ke společnosti. Je stanovena na principu, že účast společníka na společnosti je dobrovolná, a pokud se osoba stane společníkem ve společnosti, je povina jednat tak, aby byl dosažen účel existence společnosti. V jiném slova smyslu je tedy povinen zdržet se jakéhokoliv jednání, které by dosažení tohoto cíle ohrožovalo či znemožňovalo.¹⁴² Cílem povinnosti loajality je zejména tedy ochrana zájmů společnosti, tudíž společník při výkonu své funkce by si měl počínat vždy ve prospěch a v zájmu společnosti, nikoli upřednostňovat svůj vlastní zájem.¹⁴³

Zákonná úprava povinnosti loajality je upravena jak v ustanoveních občanského zákoníku, tak v ustanoveních zákona o obchodních korporacích. Přičemž ustanovení občanského zákoníku se použijí subsidiárně tam, kde není možné použít zákon o obchodních korporacích. Povinnost loajality je v občanském zákoníku upravena v § 159 odst. 1 a to tak, že: „*Kdo přijme funkci člena voleného orgánu, zavazuje se, že ji bude vykonávat s nezbytnou loajalitou i s potřebnými znalostmi a pečlivostí.*“¹⁴⁴ Tato úprava je však obecná a vztahuje se na všechny členy orgánů všech právnických osob. Důležité je i ustanovení § 212 odst. 1 OZ, které upravuje toto chování člena vůči korporaci, tj. i společnosti s ručením omezeným tak, že „*přijetím členství v korporaci se člen vůči ní zavazuje chovat se čestně a zachovávat její vnitřní řád.*“¹⁴⁵ V zákoně o obchodních korporacích je tato povinnost zakotvena v § 51 odst. 1 ZOK a navazuje na ustanovení občanského zákoníku následovně: „*Pečlivě a s potřebnými znalostmi jedná ten, kdo mohl při podnikatelském rozhodování v dobré víře rozumně předpokládat, že jedná informovaně a v obhajitelném zájmu obchodní korporace; to neplatí, pokud takovéto rozhodování nebylo učiněno s nezbytnou loajalitou.*“¹⁴⁶ Nejedná se tedy

¹⁴² DVOŘÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným*. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 204. ISBN 978-80-7478-633-4.

¹⁴³ HADRAVOVÁ, Petra. Povinnost loajality statutárního orgánu. Online. *Obchodně právní revue*. 2021, č. 1, s. 46-54. Dostupné z: <https://app.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=nrptembsgfpw64s7gfpqxzuguay&groupIndex=0&rowIndex=0&refSource=search#>. [paywall]. [cit. 2024-02-05].

¹⁴⁴ § 159 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., *občanský zákoník*, v platném znění.

¹⁴⁵ § 212 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., *občanský zákoník*, v platném znění.

¹⁴⁶ § 51 odst. 1 zákona č. 90/2012 Sb., *zákon o obchodních korporacích*, v platném znění.

o loajalitu absolutní, ale o loajalitu nezbytnou. Zákon o obchodních korporacích vychází ze skutečnosti, že zájmy společníků ve společnosti nemusí být vždy v harmonii se zájmy samotné společnosti. Příkladem může být situace při rozdělení zisku, kdy společníci budou mít zájem na jeho vyplacení podle velikosti podílu, avšak v zájmu společnosti jako takové bude zvýšení základního kapitálu. Je tak na členech voleného orgánu, zda podlehnou společníkům nebo budou jednat v zájmu společnosti. Na základě výše uvedeného občanský zákon ani zákon o obchodních korporacích neobsahuje zákonnou jednotnou definici povinnosti loajality.¹⁴⁷

Zákon tedy upravuje povinnost loajality jen vůči společnosti samé. Je však ale logické, že „*principem loajality je společník vázán nejen ve vztahu ke společnosti, nýbrž i k ostatním společníkům. Společník tak nesmí v žádném případě jednat při výkonu společnických práv šikanózním způsobem.*“¹⁴⁸

Společník je také povinen počínat si tak, aby nikomu nepůsobil újmu. Pokud však tuto povinnost poruší, musí nahradit společnosti újmu tím vzniklou, „*neboť porušení povinnosti loajality je porušením zákonné povinnosti (§ 2910 obč. z.).*“¹⁴⁹ Povinnost loajality společníka obsahuje, jak povinnost zdržet se určitého jednání (kterým by zneužíval svých práv nebo svého vlivu ve společnosti), tak i povinnost v určitých okolnostech aktivně jednat (aktivně se účastnit konání valné hromady, hlasovat na valné hromadě, poskytovat potřebnou součinnost).¹⁵⁰

3.2.3. Ručitelská povinnost

Ručitelská povinnost vzniká ze zákona a jsou jí vázáni všichni společníci společně a nerozdílně. Nelze ji omezit ani vyloučit společenskou smlouvou.¹⁵¹ Právní

¹⁴⁷ HADRAVOVÁ, Petra. Povinnost loajality statutárního orgánu. Online. *Obchodně právní revue*. 2021, č. 1, s. 46-54. Dostupné z: <https://app.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=nrpembsgfpw64s7qfpxqzuy&groupIndex=0&rowIndex=0&refSource=search#>. [paywall]. [cit. 2024-02-05].

¹⁴⁸ KAJNAR, Tomáš. *Podíl ve společnosti s ručením omezeným (praktická příručka)*. Praha: Leges, 2017, s. 98. ISBN 978-80-7502-188-5.

¹⁴⁹ DVOŘÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným*. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 205. ISBN 978-80-7478-633-4.

¹⁵⁰ KAJNAR, Tomáš. *Podíl ve společnosti s ručením omezeným (praktická příručka)*. Praha: Leges, 2017, s. 99. ISBN 978-80-7502-188-5.

¹⁵¹ Tamtéž, s. 94.

úprava rozlišuje zákonné ručení společníka za dluhy společnosti v obecné rovině podle § 132 odst. 1 ZOK, a dále zvláštní případy ručení za dluhy společnosti.¹⁵² Podle § 132 odst. 1 ZOK ručí společníci za dluhy společnosti společně a nerozdílně do výše, ve které nesplnili vkladové povinnosti podle stavu zapsaného v obchodním rejstříku v době, kdy byli k plnění vyzváni věřitelem. S výše uvedeným ustanovením se zabýval i Nejvyšší soud a dále k tomu konstatoval: „že věřitel společnosti může požadovat splnění celého dluhu nebo jeho libovolné části na všech společnících anebo jen na některých (kterýchkoli) z nich (§ 1872 odst. 1 ObčZ). Volba společníka, po kterém bude věřitel požadovat plnění, jakož i volba rozsahu požadovaného plnění, je zásadně v dispozici věřitele.“¹⁵³

Doba ručení společníků je tedy omezená a trvá od vzniku společnosti nebo zvýšením jejího základního kapitálu, dokud nebyla splněna vkladová povinnost všemi společníky a tento úkon nebyl zapsán do obchodního rejstříku. Celkové ručení společníků je tedy limitováno kompletem nesplacených vkladových povinností podle aktuálního stavu, který je zanesen v obchodním rejstříku. To platí i v případě, že společníci splatili všechny své vklady, ale tato skutečnost není zapsána v obchodním rejstříku. Společníci by ručili nadále podle stavu v obchodním rejstříku. Rozhodující je tedy faktor stavu zapsaného v obchodním rejstříku.¹⁵⁴

Pokud jsou tedy všechny vklady všech společníků splaceny a toto splacení je zapsáno v obchodním rejstříku, zaniká tím ručení společníků. V případě, že by ze strany společníka došlo ke zvýšení základního kapitálu, vzniká ručitelská povinnost společníků znovu a v rozsahu nesplaceného zvýšení základního kapitálu. A znovu by trvala, dokud by nedošlo ke splacení nových vkladů a provedení zápisu o splacení do obchodního rejstříku.¹⁵⁵

Do zvláštních případů ručení se řadí:

- ručení společníka při prohlášení konkursu na majetek společnosti,

¹⁵² DVOŘÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným*. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 211. ISBN 978-80-7478-633-4.

¹⁵³ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 8. 2019, sp. zn. 27 Cdo 5507/2017-II.

¹⁵⁴ KAJNAR, Tomáš. *Podíl ve společnosti s ručením omezeným (praktická příručka)*. Praha: Leges, 2017, s. 94. ISBN 978-80-7502-188-5.

¹⁵⁵ Tamtéž, s. 94.

- ručení společníka po zániku společnosti (podle ustanovení § 39 ZOK).

Kromě výše zmíněných existují i další úpravy zákonného ručení bývalého společníka nebo jeho univerzálního právního nástupce, a to ručení převodce podílu za dluhy, které byly převedeny s podílem na nabyvatele podílu, ručení osoby oprávněné k přijetí vypořádacího podílu a ručení převodce podílu za splnění kompenzační povinnosti (§ 26 odst. 2 ZOK).¹⁵⁶

3.2.4. Příplatková povinnost

Společenská smlouva může podle ustanovení § 162 ZOK připustit povinnost společníků poskytnout příplatek, který zvýší vlastní zdroje společnosti. Hospodářskou funkcí příplatku je tak možné získání prostředků od společníků (vlastních zdrojů), které mohou překonat určité ekonomické potíže společnosti, aniž by se museli využít cizí zdroje (úvěry, půjčky). Příplatkovou povinností je třeba rozlišit od vkladové povinnosti, protože nezakládá samostatný podíl. *„Příplatková povinnost vzniká usnesením valné hromady, její oprávnění rozhodnout o tom, že společníkům bude příplatková povinnost uložena, musí být založeno společenskou smlouvou. Bez tohoto ujednání není valná hromada k uložení příplatku oprávněna a oprávněné osoby by se mohly dovolávat neplatnosti takového usnesení pro rozpor se zákonem i společenskou smlouvou.“*¹⁵⁷

V případě povinné příplatkové povinnosti společenská smlouva musí:

- založit působnost valné hromady k uložení této povinnosti,
- vymezit maximální celkovou souhrnnou výši všech příplatků (kterou nesmí příplatky přesáhnout) – v případě, že ji valná hromada v usnesení nedodržení, nepřihlíží se k němu. To znamená, že rozhodnutí valné

¹⁵⁶ DVOŘÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným*. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 211. ISBN 978-80-7478-633-4.

¹⁵⁷ POKORNÁ, Jarmila; LASÁK, Jan; KOTÁSEK, Josef; ŠILHÁN, Josef; TOMÁŠKOVÁ, Eva a další. *Obchodní společnosti a družstva*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 297. ISBN 978-80-7400-867-2.

hromady je považováno za nicotné a společníkům příplatková povinnost nevzniká,¹⁵⁸

- určit, zda se příplatková povinnost pojí se všemi podíly nebo jen s některými z nich, a také vymežit, zda se může vázat na obsahově různé druhy podílů. Příplatková povinnost je vázána na velikost podílů, tudíž i společník je zavázán podle velikosti svého podílu (to však může být společenskou smlouvou upraveno jinak).¹⁵⁹

Pokud je společníkům valnou hromadou uložena příplatková povinnost, není možné se od ní nijak osvobodit. Avšak v případě, kdy společník pro příplatkovou povinnost nehlasoval, valné hromady se nezúčastnil nebo se hlasování zdržel, má možnost podle ustanovení § 164 ZOK ze společnosti vystoupit (a to formou písemného prohlášení doručeného společnosti). Písemné oznámení o vystoupení ze společnosti musí být doručeno společnosti nejdéle do jednoho měsíce od rozhodnutí valné hromady o příplatkové povinnosti. Společník má právo vystoupit ze společnosti pouze, pokud splnil vkladovou povinnost k podílu, na který je příplatková povinnost vázána.¹⁶⁰

Jestliže se společník se splněním příplatkové povinnosti ocitne v prodlení, má povinnost uhradit úrok z prodlení a vystavuje se tak určitému riziku vyloučení ze společnosti podle ustanovení § 165 ve spojení s § 151 ZOK.¹⁶¹

Zákon tedy rozlišuje příplatky, které se poskytují povinně (jak již bylo výše zmíněno podle ustanovení § 162 ZOK) a příplatky poskytované dobrovolně podle ustanovení § 163 odst. 1 ZOK.

Dobrovolný příspěvek může společník poskytnout společnosti na základě svého dobrovolného rozhodnutí. Přijetí tohoto rozhodnutí nepodléhá do kompetence valné hromady, ale je vyjádřeno souhlasem jednatele (souhlas by měl předcházet

¹⁵⁸ CHALUPA, Ivan; REITERMAN, David a GRINC, Jan. *Obchodní korporace. Veřejná obchodní společnost. Komanditní společnost. Společnost s ručením omezeným. Základy soukromého práva VII.* Praha: C. H. Beck, 2017, s. 136. ISBN 978-80-7400-674-6.

¹⁵⁹ ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil, CILEČEK, Filip, KUHN, Petr, ŠUK, Petr. *Zákon o obchodních korporacích.* 3. vydání. Velké komentáře. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 388. ISBN 978-80-7400-799-6.

¹⁶⁰ JOSKOVÁ, Lucie; PRAVDOVÁ, Markéta a DVOŘÁKOVÁ, Eva. *Nová společnost s ručením omezeným.* 3. vydání. Praha: GRADA Publishing, 2018, s. 113. ISBN 978-80-271-0872-5.

¹⁶¹ Tamtéž, s. 113.

poskytnutí příplatku). Vůlí společníka je také rozsah příplatku, který není vázán společenskou smlouvou.¹⁶²

Příplatky je přípustné společníkům zcela nebo zčásti vrátit v případě, že se ukáže, že je společnost nepotřebuje. O vrácení rozhodne valná hromada, a to tak, aby se neporušila zásada rovného zacházení se všemi společníky (příplatky se vrátí všem, ne pouze vybraným společníkům). „*Nerozhodne-li valná hromada jinak, vrací se příplatek společníkovi poměrně podle výše, v jakém jej poskytl. Přitom se nejdříve vrací příplatek poskytovaný společníkem na základě usnesení valné hromady a teprve poté se vrací dobrovolně poskytnutý příplatek.*“¹⁶³

3.2.5. Povinnost odevzdat kmenový list

Kvůli skutečnosti, že je podíl společníka představován a spjat s kmenovým listem, stanovuje právní úprava zvláštní pravidla pro situace, kdy účast společníka na společnosti zaniká nebo kdy se mění výše jeho podílu.¹⁶⁴

V případech, kdy se odevzdává kmenový list za účelem vyznačení změn v souvislosti s výší základního kapitálu nebo za účelem jeho výměny, provede se zamýšlená operace a kmenové listy se vrací zpátky společníkům. Pokud se kmenový list odevzdává kvůli zániku účasti, dochází tak k uvolnění podílu a společnost nadále postupuje podle pravidel v ustanovení § 212 až 215 ZOK.¹⁶⁵ Pokud jsou tedy společnostmi vydány kmenové listy, je společník povinen odevzdat je buď v zákonem stanovených případech podle ustanovení § 152 ZOK bez zbytečného odkladu nebo na základě výzvy společnosti.¹⁶⁶

¹⁶² POKORNÁ, Jarmila; LASÁK, Jan; KOTÁSEK, Josef; ŠILHÁN, Josef; TOMÁŠKOVÁ, Eva a další. *Obchodní společnosti a družstva*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 297. ISBN 978-80-7400-867-2.

¹⁶³ DVOŘÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným*. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 210. ISBN 978-80-7478-633-4.

¹⁶⁴ FILIP, Václav a FYRBACH, David. *Společnost s ručením omezeným*. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 93. ISBN 978-80-7552-231-3.

¹⁶⁵ POKORNÁ, Jarmila; LASÁK, Jan; KOTÁSEK, Josef; ŠILHÁN, Josef; TOMÁŠKOVÁ, Eva a další. *Obchodní společnosti a družstva*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 299. ISBN 978-80-7400-867-2.

¹⁶⁶ JOSKOVÁ, Lucie; PRAVDOVÁ, Markéta a DVOŘÁKOVÁ, Eva. *Nová společnost s ručením omezeným*. 3. vydání. Praha: GRADA Publishing, 2018, s. 114. ISBN 978-80-271-0872-5.

Kmenový list se odevzdává v následujících případech:

- společník je vyloučen ze společnosti v kadučním řízení – kmenový list se odevzdá po doručení písemné výzvy bez zbytečného odkladu podle ustanovení § 151 odst. 3 ZOK,
- společník vystupuje ze společnosti na základě využití svého práva vystoupit ze společnosti – kmenový list se tak odevzdává současně s oznámením o vystoupení,
- účast společníka končí na základě dohody o ukončení účasti společníka – podle ustanovení § 203 ZOK je odevzdání kmenového listu podmínkou pro nastoupení účinků dohody,
- společník je vyloučen ze společnosti na základě rozhodnutí soudu – pokud společník zvláště závažně porušil svou povinnost a je podle ustanovení § 204 ZOK vyloučen, kmenový list odevzdá bez zbytečného odkladu po svém vyloučení,
- zrušení účasti společníka soudem – pokud je účast společníka podle ustanovení § 205 ZOK zrušena na základě jeho návrhu, odevzdá se kmenový list bez zbytečného odkladu po zrušení účasti společníka ve společnosti,
- účast společníka zaniká z důvodu jeho insolvence – podle ustanovení § 206 ZOK odevzdá společník nebo jeho insolvenční správce kmenový list společnosti bez zbytečného odkladu.¹⁶⁷

Pokud dojde ke změně výše základního kapitálu, je společník povinen při zvyšování základního kapitálu (podle ustanovení § 226 odst. 1 ZOK a ustanovení § 230 odst. 1 ZOK) a při snižování základního kapitálu (podle ustanovení § 235 odst. 2 ZOK) odevzdat kmenový list. A to především za účelem vyznačení nové výše vkladu nebo za účelem výměny za nové kmenové listy s novou výší vkladu.¹⁶⁸

¹⁶⁷ FILIP, Václav a FYRBACH, David. *Společnost s ručením omezeným*. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 94. ISBN 978-80-7552-231-3.

¹⁶⁸ KAJNAR, Tomáš. *Podíl ve společnosti s ručením omezeným (praktická příručka)*. Praha: Leges, 2017, s. 100. ISBN 978-80-7502-188-5.

Kmenový list se pak odevzdává v následujících případech:

- základní kapitál se zvýší novými vklady – kmenové listy se odevzdávají podle ustanovení § 226 odst. 1 ZOK na základě výzvy jednatele ve lhůtě určené valnou hromadou z důvodu vyznačení nové výše vkladu nebo pokud mají být kmenové listy vyměněny za nové kmenové listy s novou výší vkladu,
- základní kapitál se zvýší z vlastních zdrojů společnosti – pokud valná hromada rozhodne o zvýšení základního kapitálu z vlastních zdrojů, vyzve jednatel podle ustanovení § 230 ZOK k odevzdání kmenových listů bez zbytečného odkladu společníky a ti jsou povinni je odevzdat ve lhůtě stanovené valnou hromadou,
- základní kapitál se sníží – společníci odevzdají kmenové listy podle ustanovení § 235 odst. 2 ZOK za účelem vyznačení snížené částky vkladu ve lhůtě určené v rozhodnutí o snížení základního kapitálu.¹⁶⁹

Povinnost odevzdat kmenový list přísluší i společníkovi, pokud dochází ke zrušení společnosti s likvidací. Podle ustanovení § 242 odst. 1 ZOK vyzve likvidátor společníka k odevzdání kmenového listu. Povinnost odevzdat kmenový list je spojena se vznikem práva společníka na podíl na likvidačním zůstatku, kdy likvidátor vyplatí podíl na likvidačním zůstatku bez zbytečného odkladu po odevzdání kmenového listu. Odevzdané kmenové listy se likvidátorem neprodleně zničí.¹⁷⁰

Kmenové listy se odevzdávají a vyměňují i z toho důvodu, pokud dojde ke změnám údajů v nich poznamenaných. „*Společnost může na základě rozhodnutí valné hromady vyzvat společníky, aby jí předložili ve lhůtě jí určené kmenové listy k výměně nebo vyznačení nových údajů na nich (§ 154 odst. 5 a § 542 ZOK).*“¹⁷¹ Pokud jsou společníci podle ustanovení § 152 odst. 2 ZOK v prodlení s odevzdáním kmenových listů, které jsou na základě zákona společností z oběhu

¹⁶⁹ FILIP, Václav a FYRBACH, David. *Společnost s ručením omezeným*. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 94. ISBN 978-80-7552-231-3.

¹⁷⁰ Tamtéž, s. 94.

¹⁷¹ KAJNAR, Tomáš. *Podíl ve společnosti s ručením omezeným (praktická příručka)*. Praha: Leges, 2017, s. 101. ISBN 978-80-7502-188-5.

stahovány za účelem jejich výměny, vyznačení nové výše vkladu nebo zničení, vyzve jednatel společníky způsobem stanoveným zákonem a společenskou smlouvou pro svolání valné hromady, aby tak učinili v přiměřené lhůtě, kterou jim k tomu určí s upozorněním, že jinak budou nepředložené nebo nevrácené kmenové listy prohlášeny za neplatné. „*Kmenové listy, které nebyly přes výzvu v dodatečné lhůtě odevzdány, jednatel prohlásí za neplatné a prohlášení bez zbytečného odkladu oznámí společníkům, jejichž kmenových listů se neplatnost dotýká, na adresu uvedenou v seznamu společníků a současně ho zveřejní.*¹⁷²

3.2.6. Povinnost respektování usnesení valné hromady

Protože je valná hromada nejvyšším orgánem společnosti, její usnesení je závazné pro celou společnost, včetně volených orgánů a společníků (počítaje jejich právních nástupců). Respektování usnesení valné hromady je povinné pro společníky bez ohledu na to, zda se valné hromady účastnili nebo zda hlasovali pro či proti. Usnesení je závazné bez rozdílu jak pro společníka, který je výlučným vlastníkem svého podílu, tak i pro podílového spoluvlastníka. Platné usnesení valné hromady je tak relevantní pro všechny bez ohledu na to, kdy se společníky stali. Stejně platí i pro zájemce, který se chce stát společníkem do již existující společnosti. Ten by si měl v první řadě vyžádat komplexní údaje o stavu společnosti, včetně všech přijatých usnesení valné hromady, kterými je vázán nehledě na to, zda si je ve vlastním zájmu vyžádal k seznámení.¹⁷³

Rozhodování valné hromady nemusí být vždy bezchybné. Proto zákon o obchodních korporacích obsahuje specifickou úpravu možnosti napadnout usnesení valné hromady návrhem. To umožňuje zjistit, zda je usnesení valné hromady platné či nikoliv.¹⁷⁴ Usnesení, která jsou neplatná a nicotná tvoří výjimku v povinnosti respektovat usnesení valné hromady. „*Nicotnými usneseními valné hromady není nikdo vázán a nemůže se ho dovolávat. Taková usnesení nemají*

¹⁷² § 152 odst. 1 a odst. 2 zákona č. 90/2012 Sb., zákon o obchodních korporacích, v platném znění.

¹⁷³ KAJNAR, Tomáš. *Podíl ve společnosti s ručením omezeným (praktická příručka)*. Praha: Leges, 2017, s. 103. ISBN 978-80-7502-188-5.

¹⁷⁴ POKORNÁ, Jarmila; LASÁK, Jan; KOTÁSEK, Josef; ŠILHÁN, Josef; TOMÁŠKOVÁ, Eva a další. *Obchodní společnosti a družstva*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 325. ISBN 978-80-7400-867-2.

*ex lege žádné právní následky. Oproti tomu o neplatnosti usnesení valné hromady musí rozhodnout soud z důvodů uvedených v § 191 ZOK. Dokud není pravomocným rozhodnutím soudu rozhodnuto, že usnesení valné hromady je neplatné, je na ně nutno nahlížet jako na platné, a toto je pro společníky závazné.*¹⁷⁵

3.2.7. Povinnost oznamovat změny údajů evidovaných v seznamu společníků

Povinností společnosti je udržovat seznam společníků v aktuálním a současném stavu. Aby se tak mohly změny v seznamu společníků aktualizovat, musí k tomu mít společnost všechny relevantní podklady. Tyto podklady a změny jsou pak společníci povinni oznamovat a tím i informovat společnost o zapsání změny údajů do seznamu společníků. Při komunikaci se společníky totiž společnost vychází z údajů uvedených právě v seznamu společníků. Pokud ale společník poruší povinnost oznamovat změny svých údajů a společnost bude vycházet z posledního (již neplatného) známého stavu, v takovém případě pak není chyba vnímána na straně společnosti, ale na straně společníka.¹⁷⁶

Povinnost aktualizovat své údaje v seznamu potvrzuje i judikatura. Například v oblasti doručování pozvánky na valnou hromadu. Pokud byl společník na valnou hromadu pozván řádně a včas na poslední známou adresu uvedenou v seznamu společníků, nemůže se při nesplnění jeho povinnosti aktualizace údajů v případných sporech o jednání na valné hromadě odvolávat na fakt, že nebyl pozván na valnou hromadu. Protože společník nesplnil svou povinnost aktualizovat své údaje v seznamu, nemůže být toto konání společníka k tíži společnosti. Společnost totiž nedisponuje oprávněním k donucení povinnosti vyzvednutí pozvánky a následnému dostavení se na valnou hromadu.¹⁷⁷

¹⁷⁵ KAJNAR, Tomáš. *Podíl ve společnosti s ručením omezeným (praktická příručka)*. Praha: Leges, 2017, s. 103. ISBN 978-80-7502-188-5.

¹⁷⁶ Tamtéž, s. 104.

¹⁷⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 1. 2008, sp. zn 29 Odo 1429/2006.

3.2.8. Povinnost dodržovat zákaz konkurence

Dodržování pravidla o zákazu konkurence nalezneme v konkrétních ustanoveních o společnosti s ručením omezeným, přesněji v § 199 ZOK. Je důležité zmínit, že toto ustanovení se vztahuje zejména na statutární orgán, tedy jednatele. Společenská smlouva však může určit, v jakém rozsahu se toto uplatní i pro společníky. Ze zákona tak vyplývá, že zákaz konkurence pro společníky nelze stanovit v širším kruhu, než který platí pro jednatele.¹⁷⁸

Podle ustanovení § 199 ZOK, pokud společenská smlouva neurčí jinak, nesmí jednatel:

- podnikat v předmětu činnosti nebo podnikání společnosti, ani ve prospěch jiných osob, ani zprostředkovávat obchody společnosti pro jiného,
- být členem statutárního orgánu jiné právnické osoby s podobným předmětem činnosti nebo podnikání nebo být osobou v obdobném postavení, ledaže se jedná o koncern,
- nebo se účastnit podnikání jiné obchodní korporace jako společník s neomezeným ručením.¹⁷⁹

¹⁷⁸ HEJDA, Jan; FINGER, Libor; PROSSER, Martin; SVOBODOVÁ, Nina a VANĚČKOVÁ, Veronika. *Společnost s ručením omezeným*. 2. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2020, s. 163. ISBN 978-80-7554-268-7.

¹⁷⁹ § 199 zákona č. 90/2012 Sb., *zákon o obchodních korporacích*, v platném znění.

4. Exkurz do německé právní úpravy

Při výběru zahraniční právní úpravy vhodné k popsání jsem zvažovala mezi různými možnostmi, nakonec jsem vybrala německou právní úpravu. Především z toho důvodu, že německá úprava obchodního práva, tedy i společností s ručením omezeným historicky předcházela rakouskouherskou úpravu. Viz kapitola 1. V následující kapitole se zaměřím na obecné a stručné popsání německé společnosti s ručením omezeným s analýzou německé právní úpravy této problematiky a detailněji popíšu vybraná práva a povinnosti společníků.

Společnost s ručením omezeným se v Německu nazývá Gesellschaft mit beschränkter Haftung (dále jako „GmbH“). GmbH je právnickou osobou, ve které společníci sdružují kapitál za účelem společného podnikání. Jako právnická osoba je nositelem určitých práv a povinností, tudíž může žalovat a být žalována. Společnost se zakládá společenskou smlouvou, musí být notářsky ověřená se všemi podpisy společníků. Obsahuje ustanovení, která upravují vztahy mezi společníky a vnitřní mechanismy pro fungování společnosti. Musí také obsahovat název společnosti, sídlo, předmět podnikání a výši základního kapitálu a vklady jednotlivých společníků.¹⁸⁰

Společnost (právně) neexistuje do té doby, dokud není zapsána do německého obchodního rejstříku. Návrh na zápis se podává prostřednictvím německého notáře a musí být podepsán všemi zákonnými zástupci společnosti (tedy společníky, jednateli nebo jinými osobami oprávněnými zastupovat společnost společníky. Soudní poplatek za registraci GmbH činí 150 euro.¹⁸¹

Tato společnost ručí za závazky výhradně majetkem společnosti, nikoli tedy soukromým majetkem společníků. Společník tedy neodpovídá za dluhy společnosti osobně, a to ani v případě insolvence. Řadí se mezi kapitálové společnosti, kdy GmbH podléhá při nevyplacení zisků dani z příjmů právnických osob (ve srovnání s daní z příjmů fyzických osob je nižší), při nevyplacení zisků

¹⁸⁰ *Právní formy společností v Německu*. Online. EDS Export do SRN. 2016. Dostupné z: <https://www.exportdosrn.cz/info/zalozeni-firmy-srn/pravni-formy-spolecnosti-v-nemecku/>. [cit. 2024-02-13].

¹⁸¹ RECHBERGER, Thomas; WESSING, Taylor a MARKOVÁ, Jana. Právní úprava vzniku společností ve vybraných zemích EU. Online. *Bulletin-advokacie.cz*. 2019. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/pravni-uprava-vzniku-spolecnosti-ve-vybranych-zemich-eu>. [cit. 2024-02-13].

se tedy platí výrazně nižší daně. Jestliže se ale GmbH rozhodne vyplatit zisk svým společníkům, musí z kapitálových výnosů zaplatit daň, která v současnosti činí 25%. Pokud společnost nesplní své daňové povinnosti, ručí společníci svým osobním majetkem. Při zakládání GmbH je třeba složit základní kapitál ve výši 25.000,- euro. Přičemž tato částka může být rozdělena mezi několik společníků.¹⁸² Při založení společnosti je třeba splnit alespoň polovinu minimální výše (z celkového) základního kapitálu. Pro splacení zbylé části kapitálu by měla být určena lhůta ve společenské smlouvě.¹⁸³ Základní kapitál se může splatit jako vklad v hotovosti, a nebo jako věcný vklad. Pokud se jedná o nepeněžitý vklad, musí být ve společenské smlouvě jasně identifikován a ohodnocen v penězích.¹⁸⁴ Každý společník může splatit rozdílně vysoký základní kapitál. V Německu je možné založit i tzv. „Mini-GmbH“ – podnikatelskou činnost s ručením omezeným, kdy společník nemůže složit základní kapitál ve výši pro klasickou formu GmbH. Pokud některý ze společníků nesplatí svůj vklad, ostatní společníci ho musí „nahradit“ za něj, pokud je společník povinen dosud nezaplacené vklady uhradit. Společníci v GmbH mají určité funkce, v první řadě jsou majitelé společnosti. Společnost může mít několik společníků, ale je možné mít i jen jednoho. Pokud se zakládá společnost vzorovým zápisem, je však počet společníků omezen na maximálně tři. Společnost má valnou hromadu, na které se přijímají veškerá rozhodnutí společnosti. Rozhodují tedy všichni společníci společně o veškerých záležitostech společnosti. V případě, že souhlasí všichni společníci, může být usnesení provedeno písemným hlasováním společníků bez konání valné hromady. Obchodní vedení – jednatele jmenují společníci. Jednatelé provádějí úkoly a pokyny valné hromady v rámci stanov GmbH. Jednatelé zastupují společnost bez omezení ve všech záležitostech společnosti navenek. V případě GmbH může být jednatelem i společník, a pokud tedy některý ze společníků

¹⁸² *Založení firmy v Německu*. Online. AHK - Deutsch-Tschechische Industrie und Handelskammer (Česko-německá obchodní s průmyslová komora). Dostupné z: <https://tschechien.ahk.de/cz/business-services/poradenstvi-investorum-pravo/zalozeni-firmy-v-nemecku>. [cit. 2024-02-13].

¹⁸³ LOVĚTÍNSKÝ, Vojtěch. Založení společnosti s ručením omezeným v Německu. Online. *Epravo.cz*. 2022. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/zalozeni-spolecnosti-s-ručenim-omezenym-v-nemecku-115655.html>. [cit. 2024-02-13].

¹⁸⁴ *Právní formy společností v Německu*. Online. EDS Export do SRN. 2016. Dostupné z: <https://www.expordosrn.cz/info/zalozeni-firmy-srn/pravni-formy-spolecnosti-v-nemecku/>. [cit. 2024-02-13].

zastává jak funkci společníka, tak funkci jednatele, disponuje většinovým podílem.¹⁸⁵

Základní úprava německé společnosti s ručením omezeným je obsažena v zákoně Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung (Dále jen „GmbHG“), tedy zákon o společnostech s ručením omezeným. Tento zákon je rozdělen do několika částí, které zahrnují veškeré informace o společnosti s ručením omezeným. První část upravuje vznik společnosti, od počtu zakladatelů, sídla společnosti, základního kapitálu, až po registraci společnosti. Druhá sekce popisuje jednotlivé právní vztahy mezi společnostmi a společníky, obsahuje i určité povinnosti např. depozitní povinnost, povinnost dodatečných plateb nebo povinnost omezeně či neomezeně dodatečně přispívat. Třetí sekce zahrnuje zastupování a řízení společnosti, kde jsou obsažena mimo jiné i práva a povinnosti společníků. Oddíl čtyři obsahuje dodatky ke společenské smlouvě. Sekce pět se věnuje zániku a neplatnosti společnosti. V oddílu šest nalezneme zvláštní předpisy a oddíl sedm vymezuje předpisy k sankcím a pokutám. K tomuto zákonu lze podpůrně použít i obchodní zákoník (Handelsgesetzbuch) i zákon o akciových společnostech (Aktiengesetz).

Práva společníků (Rechte der Gesellschafter) jsou upravena pouze povrchně v ustanovení § 45 GmbHG, které ukládá, že práva příslušící společníkům v záležitostech společnosti, zejména pokud se jedná o řízení podniku, jakož i jejich výkon, určuje především společenská smlouva. Ve své podstatě tedy zákon odkazuje právě na společenskou smlouvu, pokud ale společenská smlouva neobsahuje zvláštní ustanovení, použijí se ustanovení § 46 až 51.¹⁸⁶ Zákon ale společníkům GmbH přiznává i další práva:

- Rozdělení zisku - podle ustanovení § 29 GmbHG mají společníci nárok na rozdělení čistého zisku z účetního období, ke kterému jsou připočteny nerozdělené zisky a odečteny ztráty z minulých let. Zisk se rozděluje podle

¹⁸⁵ *Založení firmy v Německu*. Online. AHK - Deutsch-Tschechische Industrie und Handelskammer (Česko-německá obchodní s průmyslová komora). Dostupné z: <https://tschechien.ahk.de/cz/business-services/poradenstvi-investorum-pravo/zalozeni-firmy-v-nemecku>. [cit. 2024-02-13].

¹⁸⁶ § 45 GmbHG – Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung. Online. Dostupné z: https://e-justice.europa.eu/6/CS/national_legislation?GERMANY&member=1. [cit. 2024-02-23].

poměru obchodních podílů společníků, pokud společenská smlouva neurčí jinak. Rozhodující jsou jmenovité hodnoty podílů, nikoliv však skutečně vložené vklady.¹⁸⁷ Společníci se také mohou rozhodnout, že zisk použijí k vytvoření nebo navýšení rezervního fondu.¹⁸⁸

- Hlasování – ustanovení § 47 GmbHG uvádí, že společníci mají právo rozhodovat o záležitostech společnosti, a tím i spravovat společnost, formou odevzdaných hlasů. Přičemž každé euro vkladu opravňuje k jednomu hlasu.¹⁸⁹
- Právo na informace a nahlížení – toto právo zahrnuje i právo na kontrolu a v německé právní úpravě se nachází v ustanovení v § 51a GmbHG. Jednatelé jsou povinni na žádost společníka neprodleně poskytnout informace, které se týkají záležitostí společnosti. Musí jim také umožnit náhled do účetních knih a listin. Jednatelé mohou poskytnutí informací odmítnout (formou rozhodnutí) v případě, pokud se obávají, že společník poskytnuté informace použije pro účely nesouvisející se společností a způsobí tím újmu. Od ustanovení v § 51a se nelze odchýlit ve společenské smlouvě.¹⁹⁰
- Právo na vypořádací podíl – je upraveno v německém občanském zákoníku v ustanovení § 738 BGB.¹⁹¹ Společníkovi, který ze společnosti odchází náleží právo na vypořádací podíl v plné tržní hodnotě. Společník přenechává své obchodní podíly ostatním společníkům a ti je musí převzít a společníkovi uhradit v přiměřené době.¹⁹²

¹⁸⁷ § 29 GmbHG – Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung. Online. Dostupné z: https://e-justice.europa.eu/6/CS/national_legislation?GERMANY&member=1. [cit. 2024-02-23].

¹⁸⁸ Tamtéž.

¹⁸⁹ § 47 GmbHG – Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung. Online. Dostupné z: https://e-justice.europa.eu/6/CS/national_legislation?GERMANY&member=1. [cit. 2024-02-23].

¹⁹⁰ § 51a GmbHG – Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung. Online. Dostupné z: https://e-justice.europa.eu/6/CS/national_legislation?GERMANY&member=1. [cit. 2024-02-23].

¹⁹¹ Zkratka pro Bürgerliches Gesetzbuch – Německý občanský zákoník

¹⁹² BĚLOHLÁVEK, Alexander J.; ČÁP, Jiří; DVOŘÁK, Tomáš; HAMPEL, Petr; HORÁČEK, Tomáš a další. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, s. 250. ISBN 978-80-7380-451-0.

- Právo menšinových společníků – v německé právní úpravě je toto právo řešeno obdobně jako v české úpravě. Přičemž společníci, jejichž obchodní podíly dohromady představují alespoň jednu desetinu (10%) základního kapitálu, mají právo podle § 50 GmbHG požadovat svolání valné hromady s uvedením účelu a důvodu svolání. Právo mají také na ohlášení a rozeslání bodů, které budou projednávány na valné hromadě. Pokud však není jejich žádosti vyhověno, mohou společníci svolat a vyhlásit valnou hromadu sami.¹⁹³
- Společnická žaloba je upravena v § 46 č. 8 GmbHG. Prostřednictvím společnické žaloby, společník žaluje (vlastním jménem) na plnění společnosti. Žaloba přihází v úvahu v následujících případech, pokud se jedná o nároky na splnění vkladové povinnosti, nároky na náhradu nepřipustné výplaty zisku nebo skryté výplaty zisku, nároky na náhradu škody z porušení loajality ke společnosti. Ustanovení se tedy především týká uplatnění nároků společnosti na náhradu škody vůči společníkům, a to z důvodu neloajálního ovlivňování osob, které jsou oprávněny jednat za společnost. Aby mohl společník skrz německé právo uplatnit společnickou žalobu, tak (na rozdíl od českého práva) německé právo vyžaduje kvalifikovaný mandát společnosti udělený společníkovi. K uplatnění společnické žaloby se tedy vyžaduje usnesení (rozhodnutí) společnosti. Podle českého práva společníkovi postačí pouze informování dozorčího orgánu o tomto kroku. Společník nemůže podat společnickou žalobu v případě, pokud ji již podala společnost sama, pokud tedy společnost sama své nároky řádně vymáhá.¹⁹⁴

¹⁹³ § 50 GmbHG – Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung. Online. Dostupné z: https://e-justice.europa.eu/6/CS/national_legislation?GERMANY&member=1. [cit. 2024-02-23].

¹⁹⁴ BĚLOHLÁVEK, Alexander J.; ČÁP, Jiří; DVOŘÁK, Tomáš; HAMPEL, Petr; HORÁČEK, Tomáš a další. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, s. 740. ISBN 978-80-7380-451-0.

Rozsah povinností společníků (Aufgabenkreis der Gesellschafter) je obsažen v ustanovení § 46 GmbHG. Na rozdíl od společnických práv, se povinností věnuje již detailněji, a to následujícím bodovým výčtem:

1. přijetí roční účetní závěrky a rozdělení výsledku hospodaření,
 - 1.a) rozhodnutí o zveřejnění samostatné účetní závěrky v souladu s mezinárodními účetními standardy (podle § 325 odst. 2a HGB¹⁹⁵) a o schválení účetní závěrky sestavené jednatelem,
 - 1.b) rozhodnutí o schválení konsolidované účetní závěrky sestavené jednatelem,
2. vymáhání vkladů (doplatků),
3. vrácení dodatečných příspěvků,
4. rozdělení, konsolidace a zrušení podílů,
5. jmenování a odvolání jednatelů a schválení jejich jednání,
6. provedení opatření pro audit a kontrolu hospodaření,
7. jmenování oprávněných osob k podepisování a oprávněných zástupců pro všechny obchodní operace,
8. uplatňování nároků na náhradu škody, na kterou má společnost nárok vůči jednatelem nebo společníkům, které vznikly v souvislosti se založením nebo řízením společnosti, jakož i zastupování společnosti v soudních řízeních, která musí vést proti jednatelem.¹⁹⁶

Zákon společníkům ukládá i další povinnosti:

- Vkladová povinnost - povinností společníka v německém právu není jen poskytnutí vkladu, ale také jeho splacení. Před zápisem společnosti do obchodního rejstříku musí společník splnit jednu čtvrtinu svého peněžitého vkladu, v případě nepeněžitého vkladu se musí splnit celý.¹⁹⁷ Společník nemůže být této povinnosti zbaven.

¹⁹⁵ Zkratka pro Handelsgesetzbuch - Německý obchodní zákoník.

¹⁹⁶ § 46 GmbHG – Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung. Online. Dostupné z: https://e-justice.europa.eu/6/CS/national_legislation?GERMANY&member=1. [cit. 2024-02-23].

¹⁹⁷ § 7 GmbHG – Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung. Online. Dostupné z: https://e-justice.europa.eu/6/CS/national_legislation?GERMANY&member=1. [cit. 2024-02-23].

- Povinnost loajality – nalezneme v německém občanském zákoníku ustanoveních § 242 a § 705 BGB, přičemž tato ustanovení jsou velice obecná a ukládají povinnost počínat si vždy v dobré víře a respektovat společný cíl. Ustanovení § 242 BGB ukládá povinnost dlužníka plnit tak, jak vyžaduje dobrá víra a obvyklé zvyklosti.¹⁹⁸ A společníci se podle § 705 BGB zavazují podporovat dosažení společného účelu společnosti, a to způsobem určeným ve smlouvě.¹⁹⁹
- Příplatková povinnost - problematika příplatků je v německé úpravě vnesena v § 26 - § 28 GmbHG. Ve společenské smlouvě lze určit, že společníci se mohou rozhodnout, zda kromě jmenovité hodnoty podílů budou požadovat navíc další peněžní příplatky. Výše příplatků může být omezena na určitou částku, která je určena podle velikosti podílu.²⁰⁰ Příplatek ale také nemusí být omezen na určitou částku, poté má každý společník, pokud splatil kapitálový vklad v plné výši, právo osvobodit se od placení dodatečného příplatku potřebného k podílu na podnikání.²⁰¹

¹⁹⁸ § 242 BGB - Bürgerliches Gesetzbuch. Online. Dostupné z: https://e-justice.europa.eu/6/CS/national_legislation?GERMANY&member=1. [cit. 2024-02-23].

¹⁹⁹ § 705 BGB - Bürgerliches Gesetzbuch. Online. Dostupné z: https://e-justice.europa.eu/6/CS/national_legislation?GERMANY&member=1. [cit. 2024-02-23].

²⁰⁰ § 26 GmbHG – Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung. Online. Dostupné z: https://e-justice.europa.eu/6/CS/national_legislation?GERMANY&member=1. [cit. 2024-02-23].

²⁰¹ § 27 GmbHG – Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung. Online. Dostupné z: https://e-justice.europa.eu/6/CS/national_legislation?GERMANY&member=1. [cit. 2024-02-23].

Závěr

V diplomové práci byla zpočátku uvedena historie obchodního práva, a také historický vývoj společností s ručením omezeným, jak na úrovni Evropy, tak v rámci českých zemí.

V návaznosti na historický vývoj zkoumané problematiky, byla vymezena nynější právní úprava, která v současné době vychází zejména ze zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích a družstvech, jakožto speciální právní úpravy, ale také ze zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, potažmo dalších právních předpisů.

Pro účely pochopení dané problematiky, bylo nutné čtenáře seznámit se základy dané problematiky. V tomto smyslu pak bylo popsáno vysvětlení společností s ručením omezeným, jakožto i způsoby jejího založení, vzniku, fungování, zrušení a zániku. V této části práce byly taktéž vymezeny základní pojmy, které jsou s touto problematikou úzce spjaté a jsou důležité pro pochopení dalších souvislostí v případě práv a povinností společníků těchto právnických osob.

Hlavním cílem této práce tedy byla analýza právní úpravy práv a povinností společníků společnosti s ručením omezeným v České republice. Práce celkově poskytuje ucelený pohled na problematiku práv a povinností společníků ve společnosti s ručením omezeným, ale na základě studia odborné literatury nastiňuje i různé pohledy a možnosti rozdělení těchto práv a povinností společníků.

Z důvodu zjištění, že členění práv a povinností společníků společnosti s ručením omezeným není z hlediska odborné veřejnosti jednoznačné, byly v práci některé názory přímo uvedeny. Při vypracování diplomové práce jsem se však těchto členění na základě konkrétních autorů striktně nedržela z důvodu nejednotnosti, avšak veškerá důležitá práva a povinnosti společníků jsem popsala konkrétně a důkladně. Je také důležité podotknout, že se na práva a povinnosti společníků musí nahlížet jako na určitý soubor práv a povinností a nelze je od sebe jednotlivě oddělovat. Uvedené pak vychází z faktu, že například právo podílet se na řízení společnosti je spojeno a provázáno s dalšími právy jako je právo na informace, hlasovací právo a právo kontrolní. Dle mého názoru práva a povinnosti nikdy nelze

přesně, jasně a srozumitelně rozdělit a „zaškatulkovat“ do jednotlivých pojmenovaných „šuplíků“ tak, aby se to stalo jednotným dogmatem.

Současná právní úprava obsahuje celou řadu ustanovení o právech a povinnostech, ve smyslu jejich obecnosti, která lze na základě společenské smlouvy upravit odchylně od zákona. Anebo případně tato práva a povinnosti mohou být realizována jen na základě jejich výslovného stanovení ve společenské smlouvě.

Takové odchýlení od zákona má za následek, že za dobu trvání společnosti s ručením omezeným se nabízí celá řada možností, jak si určité vnitřní záležitosti v souvislosti s právy a povinnostmi společníků pomocí společenské smlouvy poupravit podle individuálních potřeb konkrétní společnosti. Proto považuji za velmi důležité, tato práva a povinnosti ve společenské smlouvě správně nastavit a jednoznačně vymezit. Lze tak na základě informací obsažených v diplomové práci učinit závěr, že společenská smlouva je významným dokumentem každé takovéto společnosti, zejména pak s výkonem jednotlivých práv a povinností společníků.

S ohledem na to, že německá právní úprava společností s ručením omezeným historicky předcházela rakouskouherskou právní úpravu, která pak dále měla významný vliv na formování společností s ručením omezeným (a v souvislosti s tím také vliv na práva a povinnosti společníků) v Česku, byla věnována krátká část této diplomové práce exkurzu do německé právní úpravy se zaměřením na analýzu práv a povinností společníků této německé společnosti zvané GmbH. Na rozdíl od české právní úpravy, kdy úprava společností s ručením omezeným je obsažena především v zákoně o obchodních korporacích a v občanském zákoníku, má německá právní úprava vyčleněnou úpravu společností s ručením omezeným do samostatného zákona. Jednotlivá práva a povinnosti společníků jsou pak obsažena v třetí sekci zákona o společnosti s ručením omezeným. Obecně lze říct, že práva a povinnosti společníků německé a české společnosti s ručením omezeným si jsou velice podobná. Na základě analýzy práv a povinností společníků byl nalezen rozdíl například v právu podat společnickou žalobu, kdy německé právo vyžaduje k uplatnění tohoto práva kvalifikovaný

mandát společnosti udělený společníkovi a v případě českého práva stačí pouze podání informace o tomto kroku dozorčímu orgánu.

Zhodnocením této problematiky tak z historického, teoretického i praktického hlediska přispívá k lepšímu porozumění práv a povinností společníků a jejího významu ve společnosti s ručením omezeným. Práce současně také poskytuje ucelený přehled o právní úpravě práv a povinností společníků v této společnosti, který může být využitelný a přínosný pro studenty, odborníky, ale i pro širokou veřejnost.

Seznam použité literatury

Monografie

1. BĚLOHLÁVEK, Alexander J.; ČÁP, Jiří; DVOŘÁK, Tomáš; HAMPEL, Petr; HORÁČEK, Tomáš a další. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-451-0.
2. DVOŘÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-7478-633-4.
3. ELIÁŠ, Karel; POKORNÁ, Jarmila a DVOŘÁK, Tomáš. *Kurs obchodního práva: obchodní společnosti a družstva*. 6. vydání. Praha: Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-048-5.
4. FILIP, Václav a FYRBACH, David. *Společnost s ručením omezeným*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-231-3.
5. HEJDA, Jan; FINGER, Libor; PROSSER, Martin; SVOBODOVÁ, Nina a VANĚČKOVÁ, Veronika. *Společnost s ručením omezeným*. 2. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2020. ISBN 978-80-7554-268-7.
6. CHALUPA, Ivan; REITERMAN, David a GRINC, Jan. *Obchodní korporace. Veřejná obchodní společnost. Komanditní společnost. Společnost s ručením omezeným. Základy soukromého práva VII*. Praha: C. H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-674-6.
7. JOSKOVÁ, Lucie; PRAVDOVÁ, Markéta a DVOŘÁKOVÁ, Eva. *Nová společnost s ručením omezeným*. 3. vydání. Praha: GRADA Publishing, 2018. ISBN 978-80-271-0872-5.
8. KAJNAR, Tomáš. *Podíl ve společnosti s ručením omezeným (praktická příručka)*. Praha: Leges, 2017. ISBN 978-80-7502-188-5.
9. LOCHMANOVÁ, Ludmila. *Základy obchodního práva*. Ostrava: Key Publishing, 2009. ISBN 978-80-7418-044-6.
10. POKORNÁ, Jarmila; LASÁK, Jan; KOTÁSEK, Josef; ŠILHÁN, Josef; TOMÁŠKOVÁ, Eva a další. *Obchodní společnosti a družstva*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022. ISBN 978-80-7400-867-2.
11. RABAN, Přemysl; ANDERLOVÁ, Silvie; BALVÍNOVÁ, Helena; BÁNYAIOVÁ, Alena; BRADA, Jakub a další. *Obchodní právo*. Brno: Václav Klemm - Vydavatelství a nakladatelství, 2020. ISBN 978-80-87713-19-8.

12. ROZEHNAL, Aleš; BŘEZINOVÁ, Hana; DITTRICH, Michal; HORÁČEK, Tomáš; LOCHMANOVÁ, Ludmila a další. *Obchodní právo*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-524-1.
13. ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil, CILEČEK, Filip, KUHN, Petr, ŠUK, Petr. *Zákon o obchodních korporacích*. 3. vydání. Velké komentáře. Praha: C. H. Beck, 2020. ISBN 978-80-7400-799-6.

Elektronické články

14. HADRAVOVÁ, Petra. Povinnost loajality statutárního orgánu. Online. *Obchodně právní revue*. 2021, č. 1, s. 46-54. Dostupné z: <https://app.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=nrptembsgfpw64s7gfpngxzugy&groupIndex=0&rowIndex=0&refSource=search#>. [paywall]. [cit. 2024-02-05].
15. HANŽL, Pavel. Právo společníka společnosti s ručením omezeným na informace tvořící obchodní tajemství. Online. *Právní prostor*. 2019. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/obchodni-pravo/pravo-spolecnika-spolecnosti-s-rucenim-omezenym-na-informace-tvorici-obchodni-tajemstvi>. [cit. 2024-02-05].
16. KONEČNÁ, Petra a BUGOVÁ, Barbora. Sistace hlasovacích práv aneb kdy nemůže společník vykonávat hlasovací právo - I. část. Online. *Epravo.cz*. 2022. Dostupné z: https://www.epravo.cz/top/clanky/sistace-hlasovacich-prav-aneb-kdy-nemuze-spolecnik-vykonavat-hlasovaci-pravo-i-cast-115296.html#_ftn3. [cit. 2024-02-14].
17. LOVĚTÍNSKÝ, Vojtěch. Založení společnosti s ručením omezeným v Německu. Online. *Epravo.cz*. 2022. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/zalozeni-spolecnosti-srucenim-omezenym-v-nemecku-115655.html>. [cit. 2024-02-13].
18. MATZNER, Jiří. Společenská smlouva u s.r.o. - co vše musí obsahovat? Online. *Právní prostor*. 2018. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/obchodni-pravo/spolecenska-smlouva-u-sro-co-vse-musi-obsahovat>. [cit. 2024-01-28].

19. MORAVCOVÁ, Kateřina a HEBELKA, Jiří. *Založení s. r. o. online – sci-fi, nebo skutečnost?* Online. 2021. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/zakon-a-pravo/legislativa-pro-podnikatele/zalozeni-s-r-o-online-%E2%80%93-sci-fi-nebo-skutecnost/>. [cit. 2024-02-14].
20. RECHBERGER, Thomas; WESSING, Taylor a MARKOVÁ, Jana. Právní úprava vzniku společností ve vybraných zemích EU. Online. *Bulletin-advokacie.cz*. 2019. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/pravni-uprava-vzniku-spolecnosti-ve-vybranych-zemich-eu>. [cit. 2024-02-13].
21. SCHELLEOVÁ, Ilona a SCHELLE, Karel. K 230. výročí kodifikace směnečného práva. Online. *MUNI Journals*. 1993. Dostupné z: <https://journals.muni.cz/cpvp/article/view/10454>. [cit. 2024-01-30].

Zákonná úprava

22. Německý občanský zákoník – Bürgerliches Gesetzbuch (BGB)
23. Německý obchodní zákoník – Handelsgesetzbuch (HGB)
24. Německý zákon o společnostech s ručením omezeným – Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung (GmbHG)
25. Směrnice Evropské unie č. 2019/1151
26. Zákon 412/2005 Sb, o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti
27. Zákon č. 358/1992 Sb., zákon České národní rady o notářích a jejich činnosti (notářský řád)
28. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
29. Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (o obchodních korporacích)

Judikatura

30. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 4. 2020, sp. Zn. 27 Cdo 2708/2018
31. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 9. 2023, sp. Zn. 27 Cdo 3333/2022
32. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 8. 2019, sp. zn. 27 Cdo 5507/2017-II.

33. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 10. 2018, sp. zn. 27 Cdo 1499/2017
34. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 5. 2014, sp. zn. 29 Cdo 2189/2012
35. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 2. 2011, sp. zn. 29 Cdo 3704/2009
36. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 2. 2017, sp. zn. 29 Cdo 1104/2016
37. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 11. 2017 sp. zn. 27 Cdo 4511/2017
38. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 9. 2001, sp. zn. 29 Odo 155/2001
39. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 11. 2014, sp. zn. 29 Cdo 3387/2013
40. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 1. 2008, sp. zn. 29 Odo 1429/2006
41. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. 2. 2009, sp. zn. 29 Cdo 4223/2007

Webové stránky a elektronické zdroje

42. *Bürgerliches Gesetzbuch*. Online. Dostupné z: https://e-justice.europa.eu/6/CS/national_legislation?GERMANY&member=1. [cit. 2024-02-23].
43. *Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung*. Online. Dostupné z: https://e-justice.europa.eu/6/CS/national_legislation?GERMANY&member=1. [cit. 2024-02-23].
44. *Jak svolat a vést valnou hromadu v s.r.o.* Online. 2022. Dostupné z: <https://www.pruvodcepodnikanim.cz/clanek/jak-svolat-valnou-hromadu/>. [cit. 2024-02-16].
45. *K možnosti společníka spol. s.r.o. vymáhat reflexní škodu*. Online. Profipravo.cz. 2024. Dostupné z: https://www.profipravo.cz/index.php?page=article&id_category=10&id_article=264970&csum=23edc8c7. [cit. 2024-02-05].
46. *Nový zákon o obchodních korporacích* [online]. [cit. 2023-11-30]. Dostupné z: http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/MS_brozura_NZOK.pdf
47. *Obchodní společnosti: přehled druhů firem a v čem se liší*. Online. Dostupné z: <https://www.jake-james.cz/blog/obchodni-spolecnosti>. [cit. 2023-12-22].
48. *Právní formy společností v Německu*. Online. EDS Export do SRN. 2016. Dostupné z: <https://www.exportdosrn.cz/info/zalozeni-firmy-srn/pravni-formy-spolecnosti-v-nemecku/>. [cit. 2024-02-13].

49. *Založení firmy v Německu*. Online. AHK - Deutsch-Tschechische Industrie und Handelskammer (Česko-německá obchodní s průmyslová komora). Dostupné z: <https://tschechien.ahk.de/cz/business-services/poradenstvi-investorum-pravo/zalozeni-firmy-v-nemecku>. [cit. 2024-02-13].
50. *Zrušení obchodního zákoníku*. Online. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/index.php/obchodni-korporace/obecne>. [cit. 2023-12-22].

Seznam použitých zkratk

apod. – a podobně

atd. – a tak dále

BGB – Bürgerliches Gesetzbuch (občanský zákoník)

GmbH – Gesellschaft mit beschränkter Haftung = společnost s ručením omezeným v Německu

GmbHG – Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung = zákon o společnostech s ručením omezeným v Německu

HGB – Handelsgesetzbuch = obchodní zákoník v Německu

Kč – koruna česká

ObčZ – občanský zákoník – zákon č. 89/2012 Sb.

obč. z. – občanský zákoník

OZ – občanský zákoník

s.r.o. – společnost s ručením omezeným

tj. – to je

tzv. - takzvaný

ZOK – zákon o obchodních korporacích – zákon č. 90/2012 Sb.